48Դ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 866 Կ. ՊՈԼԻՍ ՇԻՆԳՇԱԲԹԻ 22 ԱՊՐԻԼ/5 ՄԱՅԻՍ 1904 18 ՍԷՖԷՐ 1322 — 22 ՆԻՍԱՆ 1320

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գալաթիոյ Մեծ փողոց, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն տրուիր։

Մանզումէյի Էֆքիար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه بوی وسیاسی غزتهدر
صاحب امتیازی : اوهانس قریم
اداره خانهسی : باب عالی جادهسنده نومره ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Գոլոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Դուռտաներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ,
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԸՆԿԵՐԱՑԻՆ ՀԱՅՐՕՑԸ

ՍԷՐԸ
ԱԶԳԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

«Սէրը ամուսնութեան մէջ մեծ դեր ունի։» Անժխտելի ճշմարտութիւն մըն է ասոր, որ յաճախ ծեծուած է ու դեռ կը շարունակուի ծեծուիլ։

«Սէրը կոյր է» ըսուած է. ահա երկրորդ ճշմարտութիւն մըն ալ, որ միանակ մէկ պարագայի մէջ բացառութիւն կը կազմէ։ Իրաւ որ սէրը կոյր է, որովհետեւ իր ցանցերէն բռնուողները ամէն խենդութիւններու կը մղէ, անոնց խորհողութիւնը կաչկանդած բոլորովին, որով անոնք չեն զգար իրենց ըրածները. բացառութիւնը սակայն սիրելու ու սիրուելու պարագային մէջ է։ Օրինակի համար. եղբօր սէրը ո՛րքան ալ բուռն ըլլայ ու կոյր իր քրոջը հանդէպ, ա՛ն եղբայրական սէրի սահմանէն դուրս չ'ելնէր, երբէք օր մը զայն իրեն կին ուզենալու նպատակին չի յարիր։ և փոխադարձաբար։ Սակայն պակերներու շարք մը, մեր միջավայրէն, ակներև ապացոյցն է այն բուռն սէրին, որ կը ծնի, կը մեծնայ, կը բորբոքի երկու տարասեռ ազգական սիրտերու մէջ, և որ իրեն իտէալ ունի ամուսնութիւնը։

Այդ ամուսնութիւնը սակայն տեսագին արգելքներ ունի իր առջեւ. այդ սէրը սակայն հասնելու համար բաղձացուած իտէալին, յաճախ լուռ կը մնայ, և չատ անգամ ալ ամուր պատուարներու կը բաղխի ու չկրնալով զանոնք խորտակել, անցնիլ, անոնցմէ մէկին առջեւ կ'ինայ փշրուած ու յուսահատ։

Ո՞վ է սակայն այդ պատուարներու պատճառը։—Կրօնքը իր խիստ օրէնքներով։

Այդ արգելքը մասամբ հարթուած է հիմա Հայ-Բողոքականներու համար, որովհետեւ բողոքական յարանութիւնը, առանց խորութեան, կրնայ միացնել այդպիսի սէրեր. բայց ամէն պարագայի մէջ արգելքը՝ արգելք ըլլալէ չդադրիր ան մեզի համար։

Կը ճանչնամ ազգական սիրահարներու խումբ մը, որ կը մրկի, կը հալի, կը մաշի, բայց չի կրնար երբէք յայտնել իր սէրը, վտահ ըլլալով որ աշխարհի ամէնէն արհամարհական թուքն ու մուրը պիտի նետուին իր այնքան սուրբ ու վեհ սէրին հասցէին։

Սէրը կը մեծնայ լուռ ու մունջ, և ապագայի արգելքի մտածումը կ'աւերէ այս ազգական սիրտերը։ Ամէնէն տըխուր պարագան հոն է որ, տարիները կ'անցնին ու կը հասնի վերջապէս այն ժամանակը, ուր պէտք է տղան իրեն ապագայի մշտական ընկերն ունենայ։ «Իշուն պազարը» ինչպէս կ'ըսէ գաւառացին, կը բացուի ամէն իրիկուն, (*) բայց ամէն առաջարկութիւններու, համոզական խօսքերու՝ տղան՝ տխուր, լալկան շեշտերով կը պատասխանէ ամուրի մնալու ուխտը։ Ամուրի մնա՞լ, ա՜նքան բուռն սիրոյի մը համար մեռնիլ է թէեւ, բայց պէտք է ուխտել. որովհետեւ օրէնքն ու կրօնքը անհուն միջոցներով հեռացուցեր են իրմէն սէրի դիցուհին։

Նմանօրինակ պակեր մըն ալ աղջիկին տունը տեղի կ'ունենայ, ուր միշտ՝ «Աստծու հրամանով» աղջիկը այսինչին կամ այնինչին ուզել կուգան, ու եւ կը դառնան խեղճ աղջիկին աղի աղի արցունքները առնելով իրենց պատասխան։ Աղջկան հառաչները չեն դադրիր երբէք և «Աստուա՛ծ, հոգիս առ օր խալբսիմ»ը յանկերգ մը կը դառնայ խեղճին համար։

Կրնայ խոստովանիլ իր սուրբ սէրը... Աստուած իմ, ինչե՞ր չեն բանար գլուխին։

Ուրիշ ի՞նչ կրնայ ընել գեղի աղջիկը. վանքեր չի կան, ուր կարենայ քաջուիլ կոյս պահելու համար սէրն ու սիրտը. ուր կարենայ աւերակ սիրտով փակուիլ կուսանոցի խոնաւ պատերուն մէջ, մինչեւ որ մահը բարեգութ ձեռքով գայ հնձել անոր կեանքը։

Մանչը ազատ է մասամբ. իսկ աղջի՞կը —գերե՛ արարած— լալով համակերպելու ճակատագրուած և ինչո՞ւ այսպէս։

«Ազգական մը սիրե՛լ...» Ոնրագործութի՛ւն — բառին բովանդակ առումովը։

Եւ չեմ կրնար վերջապէս եզրակացութեան մը յանգիլ։

Սէրը իր հեռաւանքներով, կրօնքն իր օրէնքներով, երկու հակառակ ոյժերու մէջ կը տատամսեցնեն ազգական սիրահարները, որոնք ընկերաբաններու լուսաբանութեան և գաղափարներու փոխանակութեան կ'սպասեն։

* * *

Վերոյիշեալ պարագային երկու տեսակէտով արգելքներ կը ներկայանան։

1.— Կրօնական տեսակէտով։

2.— Բժշկական տեսակէտով։

Ուստի կարճ ակնարկ մը նետենք այս երկուք տեսակէտներուն վրայ։

Ինչո՞ւ մեղք համարուած է ազգականներու ամուսնութիւնով միացումը. ինչո՞ւ մեր եկեղեցին կարգիլէ այսօրինակ միացում մը և մինչեւ 7 ճիւղը կը փնտռէ։

Այս ինչուններուն պատասխանները կրօնագէտներէ կը սպասենք։

«Աճեցէ՛ք և բազմացարո՛ւք» Աստուածային հրամանը ի՞նչպէս գործադրուեցաւ Ադամի ժամանակ. այն ատենը անշուշտ ճիւղատամար չի կար.—«Որովհետեւ աճելու ուրիշ միջոց չի կար» պիտի պատասխանուի գիտէմ։ Հիմա միջոցները անհուն են, որով այն պարագան ջնջուած է. բայց ազգական սիրտերու մէջ սէ՞րը — Երբէ՛ք... Ուրեմն ինչո՞ւ այսքան անգութ արգելք։

Ընկերական չրջանակի մէջ յաճախ ծեծուած այս տեսակ խնդիրի մը առնն, որ միշտ որոշ նպատակի մը չի յանգիր, բժշկութիւնն ալ իր արգելքները կը հանէ։

«Փորձուած է որ երկու ազգականներու ամուսնութեան պարագային՝ անոնց սերունդը ֆիզիքականապէս նիհար, իսկ մտաւորականապէս տկար կ'ըլլայ։»

— Ինչո՞ւ։

— Որովհետեւ մերձաւորութիւնը բուռն կերպով տեղի չունենար և սերընդական հիւանդութեան մը պարագային կը փոխուի յաջորդ սերունդին։

Հետեւաբար բուռն մերձաւորութիւնը չատ լաւ արդիւնք կ'ունենայ։ Բանի որ կ'ընդունինք թէ՝ ամուսնութեան պարագային սէրը պէ՛տք մըն է, և ամենակարեւոր պէ՛տք մը միշտ, և քանի որ երկու ազգականներ բուռն սիրահարութիւնով է որ կ'ամուսնանան (Միշտ ճշմարիտ սիրահարութեան պարագային է խօսքս, որովհետեւ չատ անգամ հարստութիւն մը դուրս չորուելու համար, առանց սէրի ազգական աղջիկ մը իր ազգականին կուտան) կարելի՞ է որ այդ իրարու սէրով մրկող սիրտերը թոյլ կերպով միանան իրարու՝ հո՛գ, այդ պարագային ազգականութիւնը կրնա՞յ իրենց եռանդին սանձ դնել, չէ՞ որ, անոնք պիտի տենչան նոյն իսկ իրարու մէջ անէանալ, եթէ կարելի ըլլայ։ Չեմ խորհիր թէ այս գաղափարս իր հակառակորդը ունենայ։

* * *

Հակիրճ տեսութիւնէ մը եւ ք կը խնդրեմ ձեռնհասներէ, որոնք իրենց գրածները «վրան բաց» չնկատելով, և ամբիծութիւնը մէկ կողմ դնելով, հաճին թէ՛ կրօնական և թէ՛ բժշկական տեսակէտով յայտնել իրենց գաղափարները։

Վստահ ըլլալով որ մինակ մեր միջավայրը չէ այս տեսակ պարագաներու ենթակայ, կուգամ նաեւ խնդրել Մանզումէյն որ բանայ իր էջերը այս ամուսնական հարցին առթով գրուած յօդուածներու առջեւ և ձեռնհասներէ՝ որ անտարբերութեամբ չնային այս խնդիրին։

Սերնդական հիւանդութեան գալով, եթէ երկու վարակուող ազգականներու միացումը կրնայ տարածել զայն, հիւանդութիւնը կրնա՞յ ջնջուիլ եթէ վարակուող մը չվարակուողին հետ ամուսնանայ։

Ակէ զատ արգելքը միշտ արգելք պէ՞տք է մնայ, եթէ սիրահար ազգականներէն ոչ մէկը սերնդական հիւանդութիւն ունենայ։

ՄԱՆՆԻՕՆ

ՄԱՆԶՈՒՄԷ

Ցաւզուած ներկայ խնդիրը ընկերային տեսակէտով մեծ կարեւորութիւն մը ունի։ Հետեւաբար մեր էջերը բաց են։ Հրատարակիլու համար ձեռնհասներու կարծիքները և լուսաբանութիւնները։

(*) Մեր ոչ գաւառացի ընթերցողներուն բացատրենք այս տուժին պատմութիւնը։ Ինչպէս յայտնի է, գիւղացիք ամբողջ ընտանիքով մէկ սենեակին մէջ կը պառկին յաճախ։ Երկու ամուսիններ որոնք չափահաս տղայ մը ունէին, գիշեր մը կը խորհրդակցին որ իրենց էջը ծախեն ու տղան կարգեն։ Տղան որ անկողնին մէջէն կը լսէր այս խօսակցութիւնը կ'ուրախանայ որ պիտի ամուսնանայ վերջապէս և կ'սպասէ էջին ծախուելուն։ Օրեր ամիսներ կանցնին, սակայն էջը իր տեղն էր և հարսն ալ չէր գար։ Ցուսահատ փեսացուն օր մը ամէն նկատում մէկ կողմ դնելով, մօրը կը հարցնէ թէ «էջ ծախելու մտադրութիւն մը ունէիք, ի՞նչ եղաւ»։ Ահա՛ այս է «իշու պազար»ը։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹՈՐԹՈՆԸ 52

ՖԱՆՏԱ

Ոսկիներուի Ճամբուն

Վ Ր Ա Ց

ՏԵՂԱԿԱՆ-ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Է.

Կէկէկուառ տեսնելով որ հայրն ալ համամիտ է իրեն ու արտակարգ եռանդ կը ցուցնէ Հրաչեան Թաւալգլոր կրօնանելու՝ քաջալերական նոր ոյժ մը ստացաւ։ Ասիկայ հաճելի անակնկալ մ'էր իրեն համար, որ կրնար ձեռնարկին յաջողութիւնը ապահովել. գիտէր հօրը անյողդողդ կամքը, որուն յամառ հեռատեսութիւնը առջեւ Հրաչեայի նման երէկուան օտարական մը անմիջապէս պիտի ընկճէր։ Միամիտ մօրը անտեղի միջամտութիւնը սակայն չատ անհաճոյ թուեցաւ իրեն և վախնալով որ անոր խօսքերէն կը խղճահարի հայրը ու կը թուլնայ,

—Դուն չի գիտցած գործիդ մի՛ խառնուիր մա՛յր, ըսաւ, հայրիկս ամէն բան մեզմէ աղէկ կը հասկնայ ու կը դատէ. անիկայ այսչափ ատեն իր խելքովը գործեր է ու մեսամը չէ տեսեր։

—Չէ՛, Գրիգորիկ, գոչեց տիկին Կայծակեան վշտացած դէմքով մը, ես ատանկ բաներէ կը վախնամ, ինչ ինկեր էք գուն եսեւէն։ մարդ մարդասանք չունի սըտոր սըտեղը, կը վայելէ՞ ատանկ մէկու մը հետ իմնալ, չէ՛, վերը Աստուած կայ, ես չեմ ուզեր որ մէկ հատիկ զաւակս ատանկ ուրիշին արիւնը հաց թաթխելով կարգեմ. պակաս թող ըլլայ անանկ ամուսնութիւնը։

—Դո՛ւն ինչ կ'ըլլաս կոր, գոչեց Կայծակեան բարկութեամբ, քեզի՞ ի՞նչ, որ եկեր հակցածիդ չի հակցածիդ կը խառնուիս, գիտե՞ս ինչ պիտի ընենք, գողութիւն, մարդասպանութիւն է ընելիքնիս, որ սանկ խղճահար երեւոյթով մը խրատ տալու եկեր ես. մի՛ վախնա՛ր, ամէն մարդ ալ խիղճ ունի, զգացում կը կրէ. քուկին խրատներուդ պէտք չունիմ ես։

—Է՛, քուկին աչքդ դարձեր է Պետրոսի՛կ, ըսաւ կինը յուսահատութեամբ, ի՞նչ ընելիքդ գիտցած չունիս. մարդասպանութիւնը ի՞նչպէս կ'ըլլայ. խեղճ տղան բանէ մը լուր չունեցած տեղը երբ ատանկ ետեւէն իյնաք, հոր փոքէք ու անունը աւրէք, ան ատեն ի՞նչ ըրած կ'ըլլաք. աղէկ մը մտմտայ հեղ մը, ասկէ մեծ մեղք կրնա՞յ ըլլալ աշխարհիս մէջ։ Եղածը ի՞նչ է. Պարգեւեանին աղջիկը մեր ձեռքէն պիտի առնէ եղեր, թող երթան իրարու խեր տեսեան. ես անկէ աղէկը կ'առնեմ տղուս. փառք Աստուծոյ, անոր ստակին կարօտ չենք. մեր հարստութիւնը մեզի կ'օգտէ։ Միւս կողմէ՝ առնողը ով, ծախողը ո՛վ, կարելի է երկու կողմին մաքէն ատանկ բան մը անգամ անցած չունի. ափէն մարդ մինակ աղջիկ պալու առնելու համա՞ր կը բարեկամանայ իրարու հետ, որ ատանկ հար ու տղայ կարգըլուք մը հաներ էք մէջտեղ ու արիւնս գլխուս ցատքեցնելիք բաներ կը խօսիք։

— Դուն ագէտ կին ես, հառաչեց Կայծակեան, բառին բուն իմաստովը ագէտ, և երբ քեզի հետ չխորհրդակցիմ կը ցուցնես որ ինչո՞ւ կարեւորութիւն չեմ տար, տես, ամէնէն պզտիկ օրինակը հիմա տուիր։ սխալեցայ խօսք բացի առջիդ և դուն ո՛ւր տեղուանքը հանեցիր գործը, դուն մէկ տեսակէտ միայն ունիս, դրամն ու հարստութիւնը, որպէս զի ուղածիդ պէս հագուիս կապուիս զուարճանաս, անկէ անդին բան մը չի մտներ գլխուդ մէջ, չես խորհիր որ Պարգեւեանի աղջկան՝ ատանկ սրիկայի մը հետ ամուսնանալը բարոյապէս պիտի մեռցընէր մեր զաւակը, որուն համար ամէն տեղ տարաձայնած էիր թէ Նուարդի հետ նշանուածի պէս է, բայց դուն այս կէտերը հասկնալու վիճակին մէջ չես։ Ի՞նչ ընեմ։ Վաղը երբ ամէն բան ըլլայ լմննայ. անոնք իրարու հետ կարգուին, մեր սիրտը ծակելիք ձեւեր ընեն ու ա՛ն ա՛ս մեր վրայ խնդալու ելլայ, այն ատեն մինակ կրնաս հանկնալ գործին ծանրութիւնը, բայց ես քեզի պէս չեմ, չեմ թողուր որ թռչունը ձեռքէս փախչի ու ետքը վրան ողբամ, դեռ անիկայ փախչիլ չմտադրած զայն ձեռքէ չհանելու միջոցներուն վրայ կը խորհիմ, ահաւասիկ այս է իմ ու քու մէջ գտնուած տարբերութիւնը, հասկցա՞ր հիմա։

— Տգիտութիւնը, յիմարութիւնը ամէն բան կ'ընդունիմ, պատասխանեց տանտիրուհին, անանկ ուրիշին հոր փոքելով զաւակս կաքաւը չեմ ընդունիր, հար ու տղայ ի՞նչ կ'ուզէք ըսէք, մէկը ականջս չի մտներ, ատանկ տուն փլցնելով, սիրտս մեռցնելով առնուած աղջիկէն ի՞նչ խեր կը սպասես. հարս ու փեսայ հրեշտակի պէս մաքուր սրտով ամուսնանալու են որ, ժառանգ առնեն, իմ գիտցածս ա՛ս է, ուրիշ կերպ տղայ կարգել չեմ հասկնար։ Իմ սիրտս հարսիս վրայ տաք ըլլալու է, անոր ալ իմ ու զաւակիս վրայ, ո՛ր աղջիկը որ մեզի կը սիրէ, անիկա հարս կ'առնեմ, ուրիշը ինչ կ'ուզէ թող ըսէ, ո՛վ կրնայ խառնուիլ մեր գործին, Պարգեւեանին աղջիկը անպատճառ գրուած չէ մեր ճակտին, կը տեսնաս որ վաղը խելքէ մտքէ չանցած տեղացի աղջիկ մը մէջտեղ կ'ելլէ որ քար հանել կուտայ Նուարդին։

Մօրը այս անակնկալ ընդդիմութեան բնաւ չէր սպասեր Կէկէկուառ, որ կատաղութենէն ինքզինք կ'ուտէր նստած տեղը ու հայրէն գաղտնէն գիտցած ամբողջ հայհոյութիւնները կ'ուղղէր մտքէն՝ անոր հասցէին։ Եթէ ուրիշ պարագայի մէջ ըլլար, չատո՞նց տակնուվրայ ըրած կ'ըլլար ամէն բան, բայց քանի որ խնդիրը Հրաչեան ընկճելու վրայ էր, ու հայրն ալ առաջին անգամ ըլլալով այս գործին մէջ կողմնակցութիւն կը ցուցնէր իրեն, կը զսպէր ինքզինքը ու կը ղղջար որ անոր ներկայութեանը խօսք բանալու անխոհեմութիւնը գործած էր։

—Ուրիշ մը չափաւորէ կարծիքներդ մա՛յր, ըսաւ, հօրս ձգէ դուն, անիկայ ատանկ խնդիրներու մասին մեզմէ չատ ձեռնհաս է։

—Ես պարապ խօսք մտիկ ընելու ժամանակ չունիմ գոչեց Կայծակեան խօսքը Կէկէկուառի ուղղելով, մեր ամէնէն մեծ սխալը մարդ առջեւ ատանկ բաներու վրայ խօսելն է. ձգէ հիմա, ես վաղը կը կարգադրեմ պէտք եղածը։

—Չէ՛, Պետրոսիկ գոչեց տանտիրուհին, եթէ ինձմէ ծածուկ բան մ'ալ ընէք, Աստուած վկայ, դէմ պիտի կենամ երկուքնուդ ալ, ասիկայ գիտցէք, անոր համեմատ գործի ելէք, մի՛ կարծէք որ աչք պիտի դոցեմ, ասիկայ ատանկ շուտով անցնելիք խնդիր մը չէ, զաւակ կարգել հարս առնել է որ ուրիշ բանի չի նմաներ, հիմակուընէ կ'ըսեմ կոր, աշխարհք տակնուվրայ կ'ընեմ, եթէ լսեմ որ մաղին դպեր էք ան տղուն. ալ իմ՛անք իմանք ա՛ն տեղուանքն ալ իմանք։

—Բան ընող չկայ, սիրտ մի՛ հատցներ, պատասխանեց Կայծակեան ամուսինը հանդարտեցնելու համար, եթէ դուն խայտառակուիլը աչք առած ես, իմ քնաւ հոգս չէ. դուն էիր աղ լուրը տարաձայնողը։

—Ուրիշին ի՞նչ ընելը իմ հոգս չէ, ես զաւակիս երջանկութիւնը մինակ կը փնտռեմ, յարեց տիկինը, մէկ երկուքը կը խօսին կ'անցնի կ'երթայ, բայց Աստուծոյ բարկութիւնը անանկ շուտով չանցներ։

Կայծակեան ուրիշ նիւթի վրայ դարձուց խօսակցութիւնը, բայց Կէկէկուառ կասեց որ մայրը քնացնելու հնարք մ'էր ան՝ եթէ ոչ հայրը բնաւ փոխած չէր գաղափարները։

(Շարունակելի)

ՔԱՀԱՆԱՅԻ ՄԸ ՄԱՀԸ
ԻՆՉ ՎԻՃԱԿԻ ՄԷՋ ԷԻՆ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ ԱՍԿԷՑ 30-40 ՏԱՐԻ ԱՌԱՋ

Մարտ 22ին ցաւալի կորուստ մը ունեցանք։ Արարուցի եկեղեցիին Աւագ քահանայ Տ. Դիոնէսիոս հայր վախճանեցաւ 82 տարեկան հասակի մէջ։ Մայրենի եկեղեցիին նախանձաւորութեան և եկեղեցասիրութեան տեսակէտով Տ. Դիոնէսիոս Վանի բոլոր քահանաներուն մէջ առաջին տեղը կը գրաւէր։

Մնած էր Վանի Արտամէտ գիւղին մէջ 1823ին։ Ի բնէ ուշիմ և ուսումնասէր տղայ մը, չկրնալով ուսման ծարաւը գոհացնել Վանի մէջ, Պոլիս կ'երթայ, ուր այդ ժամանակ (1874էն առաջ) տակաւին վարժարանական հաստատութիւններ չկային և մատով համրուող չատ քիչեր միայն փափաք կը տածէին ուսում տրվելու։ Եւ պատիւներ եթէ գտնուէին ալ, պարտաւոր էին ջուլհակներու գործարանները յաճախել և հոն մասուայ լեցնելով մէկտեղ Այբ ու բեն ճանչնալ, որոնցմէ ամէնէն չատ բան սորվողները հազիւ Սաղմոսի ութը կանոններէն առաջինը կարող կըլլար հեգելու և անկէ անդին չէր անցներ ուսման ընթացքը։

Ճիշդ այս միջոցին Պ. Մանուէլ (Տ. Դիոնէսիոսին աշխարհական անունը) կը դառնայ Պոլսէն՝ նախնական ուսումը ստացած Խապգիւղի Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյ և Ներսէսեան վարժարանին մէջ և ուսուցչական պաշտօնի կը կոչուի ամէնէն առաջ քաղաքամիջի Ս. Վարդան եկեղեցիին մէջ, սպասելով աւարտումին կառուցմանը Յիսուսեան վարժարանին, որուն առաջին դասատուն կըլլայ։

Քաղաքացւոց տուած օրինակէն ազդուելով՝ Այգեստանցիքն ալ կը ձեռնարկեն ամէն մէկ թաղային եկեղեցիներու ծոցը մէկ մէկ նախակրթարան բանալու։ Եւ Պ. Մանուէլ քանի մը տարիներէ վերջ Այգեստան կը հրաւիրուի ուսուցանելու, ուր նաև կալվատի արդիւնաւորապէս և եռանդագին։

Մանուէլ վարժապետ բոլորովին հակառակ ընթացքի մը կը հետեւի ժամանակուան վարժապետներու գործադրածէն, որոնք կամ ջուլհակներու քով և կամ պանդխտութեանց մէջ պատահած այս ու այն պատուելիաձեւերու քով իբր թէ բաներ մը ուսած էին և որոնք անդարգ դատողութեամբ և բոլորովին հակառակ մանկավարժական արդի մեթոտներուն՝ սաստիկ ծեծերով ու քանակոծութեամբ միայն կաւանդէին ուսումը դժբաղդ աշակերտաց, և ասոնք այդ ուսում կոչուած բանը ոչ թէ խելքով, այլ սոսկալի մահկներով միայն կը մբռնէին, ոտքերնին ամէն օր Ցալախկայի ենթարկելով և ձեռքերնուն մէջ տախտակ բաթի տասնեակներով անգութ հարուածներ ընդունելով և ասոնց ամենարգնական հետեւանքով տղաք բոլոր սրտով կ'ատէին դպրոց, ուսում և վարժապետ։

Այս ժամանակին ուսման ընթացքն ալ ծամաքիրքէն և նարեկէն անդին չէր անցներ։ Ահա այսպիսի մթապատ ժամանակի մը մէջ Մանուէլ վարժապետ առաջինը եղաւ որ սիրոյ և գորովական վարմունքի մը հետ ջանք թափեց դպրոցներու մէջ ներմուծելու նաեւ աշխարհիկ հասկանալի լեզուով դասագրքերու անհրաժեշտութեան գաղափարը և դրութիւնը, և աշակերտացը հետ սկսաւ վարուիլ վարժապետավայել սիրով ու գորովով. քիչ անգամ միայն ծեծի կը դիմէր, և ընդհանրապէս աշակերտաց մէջ հետաքրքրութեան և հարցասիրութեան տենչ մը կ'արծարծէր։ Այսպէս անցան քանի մը տարիներ ալ և Վանեցին նորահաստատ վարժարանաց մէջ արդիւնքի նշոյլներ նշմարելով, սկսաւ աւելի համակրանքով վերաբերուիլ դէպ ի դրպրոցները և 1847-1856 թուականը՝ ինը տարուան ժամանակամիջոցի մէջ, ուսման պէտքը հետզհետէ անհրաժեշտ դառնալ սկսաւ։

Մանուէլ վարժապետ ամէնէն յարմարը նկատուեցաւ նախ ուսուցչութեան և ապա տեսչական պաշտօնին կոչուելու Վարագայ ժառանգաւորաց վարժարանին, որ այդ ժամանակ նոր բացուած էր։ Հոն նաեւ կրցաւ օգտակար ըլլալ։ Այնուհետեւ ժողովուրդը զինքը քահանայ ձեռնադրելով, 1866 փետր. 14ին քահանայ ձեռնադրուեցաւ Տ. Դիոնէսիոս անունը ստանալով։

Քահանայութենէն ետք ալ 40 տարիներ մեր երկսեռ դպրոցներուն մէջ աշխատեցաւ և վարժեցուց Հայ մանկունքը քրիստոնէական ուսմանց մէջ։ Եկեղեցւոյ բեմէն ալ նոյն խանդով և կոչումին վայել ընթացքով մը սկսաւ խօսիլ՝ ժողովրդական հասկանալի լեզուով մը Ս. Գիրքը բացատրել և քարոզել թէ՛ Հայ. Ս. Եկեղեցւոյ Խորհուրդները և թէ՝ ճշմարիտ Հայ քրիստոնէի պարտաւորութիւնները։ Այնպէս որ իբր պարտաճանաչ աւագ քահանայ մը, արժանացաւ Ամենայն Հայոց Հայրապետի պատիւներուն և գնահատութեանց, Լանջախաչ և ծաղկեայ փիլոն ընդունելով։

Իբր արդիւնաւոր ուսուցիչ արդէն, արժանավայել հանդիսաւորութեամբ մը իր յիսնամեակը տօնուեցաւ 1897 Նոյ. 22ին Սանդխտեան օրիորդաց վարժարանին մէջ։

Իբր տեղւոյս Կրօնական Ժողովոյ անդամ և մերթ նախագահ կրցաւ նաեւ օգտակար ըլլալ Գաւառային Վարչական շրջանակին մէջ։ Իսկ իբրեւ ժամանակ մը Ազգային Ժողովի անդամ՝ Ազգային Սահմանադրութեան դէմ զոր արտասանած և քաջալերած էր Ս. Պատրիարքը Խապգիւղի և Սկիւտարի եկեղեցիներուն մէջ։ Զենք գիտեր թէ Տ. Վահրամ սրբազան ի՞նչ պատճառներ ունի չհաւանելու համար որ փոքրիկ անմեղ աղջիկներ իրենց հրեշտակային անուշ ձայնովը փառաբանեն զԱստուած։ Միայն սա գիտենք որ ուրիշ բարձրաստիճան եկեղեցական մըն ալ, որուն կարծիքը խնդրած էինք այս մասին, յայտնեց որ մեր Ս. Եկեղեցին բնաւ արգելք մը դրած չէ արբունքի չհասած աղջիկներու երգեցողութեան դէմ։ Արբունքի հասածները միայն անչարմար կընկատուին եկեղեցական օրէնքով։ Եթէ այսպէս է, ուրիշ ի՞նչ անպատեհութիւն կը տեսնէ Կրօն. Ժողովոյ Բ. ատենապետ սրբազանը։ Շատ ուրախ պիտի ըլլայինք եթէ Ն. Սրբազնութիւն բարեհաճէր հրատարակել իր պատճառները, որոնք կ'երեւայ թէ չատ զօրաւոր բաներ չեն, քանի որ Կրօն. Ժողովը պէտք չտեսաւ դադրեցնել իգական երգեցողութիւնը եկեղեցիներուն մէջ։ Միայն որոշեց սահմանափակել։ Այս բառը կ'ստորագծենք իր անորոշութեան համար։ Չենք գիտեր թէ ի՞նչ ըսել կ'ուզուի։ Աղջիկներն այս ինչ եկեղեցիին մէջ պիտի երգեն և այն ինչ եկեղեցիին մէջ պիտի չերգեն։ Կ'արժէ որ պարզուի այս առաձիգ որոշումը։

ՍԻՄԷՈՆ ՄԵՐՈՒՆԻ

Պարզ Խօսքեր
ԱՌԱՋԻԳ ՈՐՈՇՈՒՄ

Տ. Մանկունի Սրբազան Կրօն. Ժողովին մէջ բողոքեր է աղջիկներուն երգեցողութեան դէմ զոր արտասանած և քաջալերած էր Ս. Պատրիարքը Խապգիւղի և Սկիւտարի եկեղեցիներուն մէջ։ Չենք գիտեր թէ Տ. Վահրամ սրբազան ի՞նչ պատճառներ ունի չհաւանելու համար որ փոքրիկ անմեղ աղջիկներ իրենց հրեշտակային անուշ ձայնովը փառաբանեն զԱստուած։ Միայն սա գիտենք որ ուրիշ բարձրաստիճան եկեղեցական մըն ալ, որուն կարծիքը խնդրած էինք այս մասին, յայտնեց որ մեր Ս. Եկեղեցին բնաւ արգելք մը դրած չէ արբունքի չհասած աղջիկներու երգեցողութեան դէմ։ Արբունքի հասածները միայն անչարմար կընկատուին եկեղեցական օրէնքով։ Եթէ այսպէս է, ուրիշ ի՞նչ անպատեհութիւն կը տեսնէ Կրօն. Ժողովոյ Բ. ատենապետ սրբազանը։ Շատ ուրախ պիտի ըլլայինք եթէ Ն. Սրբազնութիւն բարեհաճէր հրատարակել իր պատճառները, որոնք կ'երեւայ թէ չատ զօրաւոր բաներ չեն, քանի որ Կրօն. Ժողովը պէտք չտեսաւ դադրեցնել իգական երգեցողութիւնը եկեղեցիներուն մէջ։ Միայն որոշեց սահմանափակել։ Այս բառը կ'ստորագծենք իր անորոշութեան համար։ Չենք գիտեր թէ ի՞նչ ըսել կ'ուզուի։ Աղջիկներն այս ինչ եկեղեցիին մէջ պիտի երգեն և այն ինչ եկեղեցիին մէջ պիտի չերգեն։ Կ'արժէ որ պարզուի այս առաձիգ որոշումը։

ՍԻՄԷՈՆ ՄԵՐՈՒՆԻ

տենագիր և գրագէտ, կը թողու մէկ երկու կրօնական-պատմական այլաստութիւններ, Քրիստոնեական վարդապետութիւն համառօտ ի պէտս վարժարանի մանկանց։ Շուշանիկ անունով փոքր տետրակ մը և Հանելուկի։ Ա՛ս վեց գիրքերէն միայն մէկը անտիպ կը մնայ և միւսները բոլորն ալ լոյս տեսած են Վարագայ վանքին մէջ։

Իր առաջացած հասակին մէջ իսկ, Տ. Դիոնէսիոս Հայր առանց ակնոցի պէտք զգալու, գրեթէ ամբողջ օրը կը թղթատէր և կը կարդար եկեղեցական և Աստուածաբանական գրքեր, աւելցուցած ժամերն ալ լրագիրներու ընթերցմանը տալով։

Վերջին տարիներու՝ սրտին մեծ ցաւն էր դարման մը գտնել շատերուն բռնած ծուռ ընթացքին դէպ ի Բողոքականաց Ժողովարանը, զոր դաւանական տեսակէտով չատ վտանգաւոր կը համարէր և այս մասին առանձին տեղեկագրով մը դիմած էր Վարչութեան, յատկապէս նը-կատի առնելով այսօրինակ բարոյապէս վտանգաւոր երեւոյթ մը։

Իր մահով անփոխարինելի կորուստ մը կ'ունենան Վանեցիները։ Երանի թէ ուրախութիւնը ունենային տեսնելու տնօր նման քահանաներ, ճշմարիտ երէցներ, որոնք սրտերնուն մէջ մայրենի եկեղեցասիրութիւն մը և բերանուն մէջ ալ Հայ։ Առաքելական եկեղեցւոյ զաւակաց օգտին համար չարժող լեզու ունենային։

Պատշաճ օծումով և արժանավայել հանդիսաւորութեամբ կատարուեցաւ յուղարկաւորութիւնը Աւագ Դշ. օր, ի ներկայութեան խուռն ցաւակցողներու։ Հանգուցեալին սրտագրգիռ և օրհնեալ յիշատակին իբր փոքրագոյն նուէր մը՝ իր վչտակիր որդին՝ Պ. Ներսէս Տ. Դիոնէսիոսեանը գրական նուէր մը ըրաւ Վարագայ Որբանոցին, մէկ տարուան համար Մանզումէ ձօնելով անոր։

Վան ԹՂԹԱԿԻՑ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՃԱԲՈՆԱԿԱՆ ՍՊԻՏԱԿ ՏԵՏՐԱԿԸ

ԴԻԻԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ՎԱՒԵՐԱԹՈՒՂԹ ՄԸ

Լոնտոնի ճաբոնական դեսպանատունը անցեալ Դշ. իրիկուն հրատարակեց Սպիտակ Տետրակ մը, որուն մէջ անգլիերէնի թարգմանուած են բոլոր այն պաշտօնագիրները, որոնք ռուսական և ճաբոնական կառավարութեանց միջև փոխանակուեցան ի մասին Մանչուրիոյ և Քորէայի՝ Յուլիսէն սկսեալ — երբ Ճաբոն կարուկ դիտողութիւններ ըրաւ Ռուսիոյ — մինչև դիւանագիտական յարաբերութիւններու խզումը Փետր. 6ին։ Այդ պաշտօնագիրները թուով 36 են, և կարուկ տճի և համառօտութեան նմոյշներ կրնան համարուիլ։ Իրենց զարգած պատմութիւնը լիովին լսուած է արդէն պաշտօնական զեկուցումներու միջոցաւ թէ՛ բանակցութիւններու ընթացքին մէջ, և թէ այնուհետեւ, պատերազմին ծագելէն ի վեր։ Ուստի այս դիւանագիտական վաւերագրին չահեկանութիւնը կը կայանայ իր ամբողջութեան և ամփոփման մէջ քան թէ պատմուածներուն նորութեան մէջ։

Վաւերագրին ընթերցումը երկու բան կը թելադրէ նկատի առնել. մէկ կողմէն ռուս կառավարութեան ձգձգումները, և միւս կողմէն Ճաբոնի պնդումը իր բոլոր պահանջումներուն գոհացում ստանալու համար։

Ճաբոն Ռուսիոյ ուշադրութիւնը հրաւիրած էր Մանչուրիոյ գրաւման և Քորէայի կացութեան վրայ, «բոլորովին բարեկամական եղանակաւ», Յուլիս 30ին, և Լամտորֆ Կոմս հաշտարար պատասխան մը տուաւ։ Ասոր վրայ ճաբոնական կառավարութիւնը համաձայնութեան հիմնագիր մը ներկայացուց, և Զարը արտօնեց Լամտորֆ կոմը բանակցել։ Կոմը շարունակ յարաբերութեան և հաղորդակցութեան մէջ էր իր Վեհապետին հետ, և ի վերջոյ ջանաց խորհրդակցութիւնները փոխադրել Թոքիո։ Ճաբոն այս պայմանն ալ ընդունեց, և Թոքիոյի ռուս դեսպան Պառոն Ռոզէն Բորթ Արթուր գնաց ծովակալ Ալեքսեվը տեսնելու։ Հետեւանքը ա՛յն եղաւ որ Հոկտ. 5ին հակառաջարկներ ներկայացուցեցան Միքատոյին կառավարութեան։ Ասոնց վրայ բանակցութիւններ կատարուեցան Թոքիոյի մէջ, բայց կարելի չեղաւ համաձայնութեան մը գալ, որովհետեւ Ճաբոն կ'ուզէր, և Ռուսիա կը մերժէր, նրաչափութիւն մը Մանչուրիոյ մէջ հին դաշնադրութիւններու միջոցաւ Ճաբոնի ունեցած իրաւունքները և առևտրական չահերը, ինչպէս նաեւ Քորէայի անկախութիւնը, որ, Ճաբոնի կարծիքով, յարատեւ վտանգի մը պիտի ենթարկուէր, Մանչուրիոյ վերջնական գրաւմամբը Ռուսիոյ կողմէ։

Հոկտ. 30ին Ճաբոն իր վերջնական բարեփոխումները ներկայացուց ռուսական հակառաջարկներուն վրայ։ Պառոն Ռոզէն յայտարարեց թէ ասոնք իր հրահանգներուն սահմանէն վեր են։ Բեթերսպուրգի ճաբոնական դեսպան Մ. Քուրինո հետեւաբար դարձեալ մօտեցաւ Լամտորֆ կոմին։ Զարուհին հիւանդ էր, հետեւաբար Զարը չէր զբաղեր ո և է ընթացիկ գործերով. այս պատճառաւ յապաղում մը տեղի պիտի ունենայ, ըսաւ Լամտորֆ կոմս։ Բայց Մ. Քուրինոյի ծանուցագիրը Զարին հաղորդուեց, և չարունակ հաղորդակցութիւն կար արքունիքին և ծովակալ Ալեքսեվի միջև։ Դեկտ. 12ին էր միայն որ Պառոն Ռոզէն հրահանգ ստացաւ հակառաջարկներ ներկայացնելու առաջին ռուսական հակառաջարկներուն ճաբոնական բարեփոխումներուն իբրեւ պատասխան։

Ճաբոնական կառավարութիւնը այս վերջին հակառաջարկներուն մէջ «հիմնական տարբերութիւն» մը գտաւ, և ըրաւ ինչ ինչ «անխուսափելի փոփոխութիւններ», «բոլորովին հաշտարար ոգիով», և պնդեց որ չուտ ընդունուի։ Մ. Քուրինո աշխատեցաւ պատասխան մը առնելու Լամտորֆ կոմսէն, բայց (Յնվ. 26) կոմսը չկրցաւ որոշ թուական մը ճշդել պատասխան տալու համար։ Ռուս նախարարները խորհուրդ պիտի գումարէին խնդիրը քննելու համար Յնվ. 28ին. ծովակալ Ալեքսեվ Բեթերպուրգ պիտի դար, բայց այս գաղափարը հիմա մէկ կողմ թողուած էր, և իր կարծիքը հեռագիրով պիտի առնուէր. պատասխանը շատ պիտի չուշանար, ասուր։ Կոմսը ցաւ յայտնեց որ Ճաբոն զօրք և ռազմամթերք կը ղրկէ Քորէա։ Ճաբոն պատասխանեց թէ Քորէայի մէջ գտնուած ճաբոնցի սովորական զօրքերուն պէտքէն աւելի ռազմամթերք ղրկուած չէ, և ինք ալ իր կողմէ բողոքեց Քորէական սահմանագլխին վրայ համախմբուած ռուսական զօրքերուն համար։ Կոմս Լամտորֆ ըսաւ թէ այդ համախմբումը թերթերուն մէջ գոյութիւն ունի։ Ռուսիոյ Նախարարաց Խորհուրդը գումարուեցաւ 28ին։ Մ. Քուրինո հեռագրեց Թոքիո.—

«Աշխատեցայ տեղեկութիւն մը առնել այս օրուան խորհուրդին որոշման վրայ։ Լամտորֆ կոմսը ըսաւ ինծի թէ ի վիճակի չէ այդ մասին բան մը ըսելու ինծի, մինչեւ որ որոշումը Զարին չղրկուի, և մինչեւ որ Նախարարներէն իւրաքանչիւրը մի առ մի չներկայանայ Ն. Վեհափառութեան այդ մասին իր կարծիքը յայտնելու համար. մինչեւ այն ժամանակ որոշակի բան մը ըսել անկարելի է։ Յայտարարեց թէ Մեծ Դուքս Ալեքսիսը և ծովային գրասենեակի նախարարը յառաջիկայ երկուշաբթի ունկնդրութեան պիտի ընդունուին, և պատերազմական նախարարն ու ինքն ալ երեքշաբթի և թէ կը յուսայ որ այս շաբթուան մէջ օր մը պատասխան մը պիտի ղրկուի ծովակալ Ալեքսեվի։ Կարելի եղածին չափ չուտ այդ պատասխանը փութացնելու հարկը չեշտեցի, որովհետեւ ներկայ վիճակին նորագոյն ձգձգումը ո՛չ միայն անախորժ է, այլ նաեւ վտանգաւոր։ Յարեցի թէ ամբողջ աշխարհ զանազան զրոյցներով լեցուած է, ուստի խոհեմութիւն է որ, եթէ կարելի է, յիշատակուած թուականէն ալ առաջ պատասխան մը տրուի Ճաբոնի։ Լամտորֆ կոմս պատասխանեց թէ ինք ալ չատ աղէկ գիտէ ներկայ գործերուն վիճակը, բայց թէ ունկնդրութիւններուն թուականը վերոյիշեալ կերպով որոշուած ըլլալով, հիմա այլ եւս կարելի չէ փոխել զանոնք, և կրկնեց թէ ձեռքէն եկածը պիտի ընէ պատասխանը ղրկելու յառաջիկայ Գշ.»։

Թոքիոյէն իսկոյն հրահանգ եկաւ Մ. Քուրինոյի հարցնել. — «ԵԹԷ Գշ. պատասխանը չտրուի, ե՞րբ կը տրուի արդեօք։» Լամտորֆ կոմս ասոր պատասխանեց թէ խնդիրը չատ ծանր խնդիր մըն է, և կարելի չէ թեթեւօրէն վարուիլ։ Հարկ է համաձայնեցնել պատկանեալ նախարարներուն և ծովակալ Ալեքսեվի կարծիքը։ «Ակնկ է բնական ձգձգումը», յարեց Լամտորֆ կոմս։ Թէև իր ջանքերը պիտի չինայէ գործը փութացնելու համար, բայց իրեն համար կարելի չէ ճիշդ թուական մը որոշել պատասխանը ղրկելու, որովհետեւ բացարձակապէս Զարին որոշումէն կախում ունի։ Ասիկա կ'ըլլար Փետր. 1ին։ Զորս օրեր անցան, և ասոնց հետ ճաբոնական կառավարութեան համերաշխութիւնն ալ անցաւ։ Ճաբոնի արտաքին գործոց նախարար Պառոն Քոմուրա հեռագրեց Մ. Քուրինոյի՝ ա՛յն մտօք թէ կացութեան մասին նոր ձգձգում մը անընդունելի էր, թէ Ճաբոնի կայս. կառավարութիւնը որոշած է վերջացնել առկախ բանակցութիւնները և ձեռք առնել այնպիսի անկախ գործողութիւն մը, որ հարկ համարուի պաշտպանելու համար իր վտանգեալ դիրքը, և պահպանելու համար իր իրաւունքները և չահերը։ Հետեւաբար Մ. Քուրինո պարտաւորուեցաւ ստորագրուած Ծանուցագիր մը ղրկել Լամտորֆ Կոմսին, և որ այսպէս կը վերջանար.—

«Այս ձգձգումներուն առջեւ որոնք մեծ մասամբ անբացատրելի կը մնան, և Նաւային ու Զինուորական գործունէութեանց առջեւ, զորոնք դժուար է համաձայնեցնել բոլորովին խաղաղիկ նպատակներու հետ, Ճաբոնի կայս. կառավարութիւնը ցոյց տուաւ ցարդ բանակցութեանց առկախ ընթացքին մէջ ա՛յն ատրճանի երկայնմտութիւն մը, որ մեծ ապացոյցն է իր անկեղծ բաղձանքին, ա՛յն է ռուս կայս. կառավարութեան հետ իր յարաբերութիւններէն բառնալ ո և է պատճառ ապագայ թիւրիմացութիւններու համար։ Բայց տեսնելով որ ռուս կայս. կառավարութիւնը ո և է ջանք չըներ յարելու Ճաբոնի չափաւոր և անչահախնդիր առաջարկութիւններուն, կամ ո և է ուրիշ առաջարկութեան մը, որ կարենայ հաստատուն և տեւական խաղաղութիւն մը հաստատել Ծ. Արեւելքի մէջ, Ճաբոնի կայս. կառավարութիւնը ուրիշ բան չի կրնար ընել հիմա եթէ ոչ վերջացնել ներկայ ապարդիւն բանակցութիւնները։ Այս ընթացքը բռնելով, կայս. կառավարութիւնը իրեն իրաւունք կը վերապահէ ձեռք առնել ա՛նպիսի անկախ գործողութիւն մը, զոր հարկ դատէ ընել ամրապնդելու և պաշտպանելու համար իր վտանգեալ կացութիւնը, ինչպէս նաեւ պահպանելու համար իր հաստատեալ իրաւունքները և օրինաւոր շահերը։»

Եւ միեւնոյն ժամանակ Մ. Քուրինո հրահանգ ստացած էր գրելու թէ ճաբոնական կառավարութիւնը, տեսնելով որ «Ծ. Արեւելքի մէջ հաստատուն և տեւական խաղաղութեան մը համար իր առաջարկութիւնները արժանաւոր նկատուելու մը չեն նեխարկուիր, որոշած է խզել իր դեսպանական յարաբերութիւնները ռուս կայս. կառավարութեան հետ, քանի որ ներկայ պարագաներուն մէջ այդ յարաբերութիւնը դադրած են ո և է արժէք ունենալէ։»

Մ. Քուրինո հնազանդեցաւ այս պատուէրներուն, բայց այս հրահանգին գալէն քանի մը ժամ առաջ տեսաւ Լամտորֆ կոմսը.—

«Համակերպելով Լամտորֆ կոմսին խնդրանքին, գացի տեսնել զինքը կէս օրէ վերջ ժամը 8ին, Փետր. 4։ Ըսաւ ինծի թէ ռուսական պատասխանին ամփոփոյթը ճիշդ պահը առաջ ղրկուեցաւ ծովակալ Ալեքսեվի, որպէս զի Պառոն Ռոզէնի հաղորդէ։ Յարեց թէ կրնայ ըլլալ որ ծովակալ Ալեքսեվ ինչ ինչ փոփոխութիւններ ընէ տեղական պարագաներուն համաձայն, թէ ամենայն հաւանականութեամբ այդպիսի փոփոխութիւններ պիտի չըլլան։ Յետոյ իբրեւ իր անձնական կարծիքը յայտարարեց թէ Ռուսիա կը փափաքի որ անխախտ մնայ Քորէայի անկախութեան և ամբողջութեան սկզբունքը, ինչպէս նաեւ Քորէայի Նեղուցին ազատ անցքին սկզբունքը։ Թէեւ Ռուսիա յօժարէ մինչեւ կարելի եղած զիջում ընել, բայց չուզեր որ Քորէա ռազմագիտական նպատակներու համար գործածուի Ռուսիոյ դէմ, և Ճաբոնի հետ բարեկամ յարաբերութիւններուն հաստատման համար օգտակար կը համարի համաձայն հաւանութեամբ չէզոք գօտի մը հաստատել ուղղակի ազդեցութեան սահմաններուն միջև։ Ասոնք սակայն բոլորովին իր անձնական կարծիքներն էին, և չեմ կրնար ըսել թէ ասոնք կայսրն արդեօք վերոյիշեալ պատասխանին մէջ, թէեւ շատ հաւանական կը թուի թէ կային։»

Կարեւոր է ուշադրութեան առնել սա՝ պարագան թէ այս հեռագիրները ե՞րբ ղրկուեցան կամ փոխանակուեցան, պատերազմին ապագայ պատասխանատուութիւնները էջդելու համար։ Փետր. 5ին կէս օրէ վերջ ժամը 2.15ին Թոքիոյէն ղրկուեցաւ ա՛յն հեռագիրը, որ հրահանգ կուտար Մ. Քուրինոյի բանակցութիւնները վերջացնել։ Դիւանագիտական յարաբերութիւնները խզելու հեռագիրն ալ նոյն օրը ժամը 2.15ին ղրկուած էր կէս օրէ վերջ։ Փետր. 4ի իրիկունը ժամը 8ին Մ. Քուրինո տեսած էր Լամտորֆ կոմսը և իմացած էր թէ պատասխանը պատրաստ է, և թէ ծովակալ Ալեքսեվի ղրկուած էր որպէս զի տեսնէ թէ տեղական պարագաներուն համեմատ հարկ է փոփոխութիւններ ընել թէ ոչ։ Մ. Քուրինո այս խօսակցութիւնը հեռագրեց Փետր. 5ին կէս օրէ առաջ ժամը 5.5ին։ Իր պաշտօնագիրը Թոքիոյի մէջ ընդունուեցաւ կէս օրէ վերջ ժամը 5.15ին։ Հետեւաբար, երբ Ճաբոնի արտաքին գործոց նախարար Պառոն Քոմուրա կը հեռագրէր իր դեսպանին որպէս զի բանակցութիւնները վերջացնէ և դեսպանական յարաբերութիւնները խզէ, տակաւին չէր գիտեր թէ տեսակցութիւն մը տեղի ունեցած է Մ. Քուրինոյի և Լամտորֆ կոմսին միջև Փետր. 4ի իրիկունը։ Մ. Քուրինո սպասեց մինչեւ ժամը 4 կէս օրէ վերջ, Փետր. 6ին, և ապա տուաւ իր ծանուցագիրը, ըստ հրահանգին։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Անգլիոյ կառավարական թերթը, Սքաճսարs, Եւրոպայի միջազգային կացութեան վրայ խօսելով, հետեւեալ չահեկան տողերը կը գրէ.—

Եւրոպական կառավարութիւնները, փոխանակ նախանձու աչքով զիրար դիտելու, կամայ կամաց իրարու կը մօտենան աւելի անկեղծ և աւելի բարեկամական յարաբերութիւններ հաստատելով։ Վեհապետներուն և պետական մարդոց քաղաքական գործունէութիւնը մեծապէս նպաստած է այս փրկարար նպատակին։ Այցելութիւններ փոխանակուեցան և կը փոխանակուին թագաւորներուն և կայսրերուն միջև, որոնք իրենց երկիրներուն ճակատագիրը իրենց ձեռքերուն մէջ կը կրեն։ Իտալիա թագաւոր սիրով ողջունուեցաւ Բարիզի, Հռոմի և Բորթուկալի մէջ, Մ. Լուպէ այցելեց Լոնտոն, Աւստրիոյ կայսրը Լոնտոն կը սպասուի, և Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախագահը դեռ երէկ տօնուեցաւ Հռոմի մէջ։ Բոլոր այս Արքայական և Նախագահական ուղեւորութիւնները իրենց նշանակութիւնը ունին սիրալիր յարաբերութիւններու տեսակէտով։ Ասոնցմէ զատ, բովանդակ աշխարհ խաղաղութեան և միջազգային արդարադատութեան երաշխաւորութիւն մը ընդունեց անգլիֆրանսական Համաձայնութեան ձեւին տակ, որ Արեւմուտքի երկու Մեծ Տէրութիւնները աւելի մօտեցուց իրարու քան որքան մօտեցած չէին սերունդներէ ի վեր։ Զինակցութիւններու և Համաձայնութիւններու շղթայ մը, առաւել կամ նուազ պաշտօնական, բոլոր Տէրութիւնները իրարու կապած է։ Բաղաքական երկնքին մէջ միակ մութ ամպն է Ծ. Արեւելքի ցաւալի պատերազմը։ Յոչափ ասիկա չարունակէ, կարելի չէ սպասել որ վաճառականութիւնը և իսաղաղիկ անտեսական ձեռնարկութիւնները զարգանան և ազատ թռիչք մը առնեն։ միչև կրնայ պատահիլ որ մէկ կամ միւս պատերազմիկ կողմին պահանջումները կամ պէտքերը սեղանաւորական ծանր տագնապ մը առաջ բերեն, և վարկը ու վստահութիւնը նեղութեան մատնեն։ Բարեբախտաբար ոչինչ երկիւղ չկայ որ կռիւը Մ. Արեւելքի իր սահմանէն դուրս ելնէ։ Այդպիսի բան մը սկիզբէն կանխուեցաւ, բայց հիմա բոլորովին փարատած է։ Պատերազմին արտաքին արդիւնքները բաղդատաբար չատ քիչ եղան, և կ'արդարացնեն այն եզրակացութիւնը թէ ներկայ ճարտարարուեստական վերակենդանութիւնը, որ ամէն երկիրներու մէջ կը տեսնուի, և Մեծ Սակարաններուն մէջ տեղի ունեցած նպաստաւոր ոգեւորութիւնը վաղանցիկ երեւոյթ մը պիտի չըլլան, այլ օրինաւորապէս պիտի կրնան նկատուիլ իբրև յառաջարան առեւտրական գործերու անընդհատ յառաջդիմութեան և սեղանաւորական գործունէութեանց։

Ուրախառիթ է տեսնել թէ երկար ատենէ ի վեր ճարտարարուեստական և սեղանաւորական տչխարհը նեղող ամպերը վերջապէս փարատեցան։ Սակարանները, որոնք չատ դիւրաւ կը զգածուին բարոյական և քաղաքական մթնոլորտէն, բարւոքման գոհացուցիչ նշաններ ցոյց կուտան։ Անգործութեան երկար շրջանէ մը վերջ բոլոր սակարանները վերակենդանացած են, ո՛չ միայն Լոնտոնի այլ և Բարիզի, Գէրլինի, Վիէննայի մէջ, և այլուր։

Արտաքին վաճառականութիւնն ալ զգալի կերպով յառաջդիմութիւն ցոյց կուտայ. պատրաստ ապրանքներու առպարանները չատցած են, և գործունէութիւնները աւելնալուն յոյսերը բազմապատկուած են ներկայ նպաստաւոր պայմաններուն տակ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԳՈՔՍԳԱ ԾԸ ՔԱՆԳՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ

ՃԱԲՈՆՑԻՔ ՄԱՆԶՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

ՆՈՐ ՅԱՐԱՁԱԽԱՂԱՑՈՒՄ

ԼՈՆՏՈՆ, Մայիս 3. — Ճաբոնական դեսպանատունը ճաբոնական Ա. զօրաբանակին ընդհ. հրամատար զօր. Քուրոքիի հետեւեալ տեղեկագիրը կը հաղորդէ.—«Մայիս 1ին կէս օրէն ետքը, Թյնամին յամառ ընդդիմութիւն մը ըրաւ մեր յարձակման դէմ, նոր կորուստներ տալով մեզ, այն է դարձեալ 300 սպանեալ։ Վերջը ռուսական երկու հրետանի, իրենց զօրքերուն և ձիերուն մեծ մասը կորսուած ըլլալով, անձնատուր եղան։ Գերի բռնուած ռուս սպաներուն հաւատածին նայելով, զօր. Քախթարինքի և ԺԱ. ու ԺԲ. հետեւակազօրաց և թեթեւ թնդանոթաձիգ գունդերուն հրամատարները սպանուած են։ Ռուսական բազմաթիւ բարձրաստիճան սպաներ նոյնպէս սպանուած կամ վիրաւորուած են։ Գերի բռնուած Ռուսերուն ամբողջ թիւն է 30 սպայ և 300 ենթասպայ ու զինուոր։ Ճաբոնական կորուստները 798 սպանեալ և վիրաւորի կը հասնին։

ԹՈՔԻՈ. — Զօր. Քուրոքաթքինի տեղեկագրին նայելով, Քուլիէն-Զէնկի մօտ Մայիս 1ի ճակատամարտին մէջ, ճաբոնական կորուստներն են 700 հոգի։ Ճաբոնցիք գրաւեցին 28 արագաձարուած թնդանօթ և չատ մը հրացան և ռազմամթերք։ Գերի բռնուած ռուս սպայի մը պատմութեան նայելով, Ռուսք 800 հոգիէն աւելի մարդ կորսնցուցած են, որոնց մէջ կան զօրաբանակի մը հրամատարը և զօրաբաժնի մը հրամատարը (Ֆէրիգ)՝ վիրաւոր։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԳ.— Զրոյց կայ թէ ճաբոնական ութը հրձիգ նաւ և երկու թորփիլանաւ, որ Բորթ Արթուրի անցքին մօտեցած էին անցեալ գիշեր՝ ական զետեղելու համար, ընկղմեր են։

ԲՈՐԹ ԱՐԹՈՒՐ.— (Պաcոcնական) Ծովակալ Ալեքսեվ այսօրուան թուով կը հեռագրէ.—«Առտուան ժամը 1ին սեանուեցաւ 5 թորփիլանաւ որ Բորթ Արթուրի կը մօտենային։ Սաստիկ ռումբակոծութեան մը սկսանք անոնց դէմ, և ստիպեցինք որ հեռանան։ Այն ատեն հորիզոնին վրայ երեւցան ճաբոնական մեծ մարտանաւեր որ հարաւէն կուգային։ Առտուան ժամը 1.20ին և 2.40ին 10 հրձիգ նաւեր յառաջացան դէպ ի նաւահանգստին բերանը, բայց բոլորն ալ ընկղմեցան, ինչպէս նաեւ երկու թորփիլանաւեր։ Առտուան ժամը 4ին Ռուսերը դադրեցուցին կրակը։ Մենք ո և է մեռաց չկրեցինք։ Ժամ 9ին ճաբոնական նաւաբաժին մը կը մօտենար Բորթ Արթուրի։ Ժողովուրդը հանդարտութեամբ կը հեռաւի ճակատամարտի տեսարանին։»

ԼՈՆՏՈՆ.— Այսօրուան հեռագրերուն նայելով, Եալուէ անցնող ճաբոնական Ա. զօրաբանակը կը չարունակէ իր յառաջխաղացումը։ Կը վախցուի որ Ռուսերը չկարենան հանիլ Լիաօ-Եանկ (Բուրօքաթքինի բանակատեղը)։

—Վերջին հեռագրերը կ'ըսեն թէ Եալուի վրայ Ռուսերուն կացութիւնը զգալապէս ծանրացած է։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԳ.—Ռուս հեռագրական Գործակալութիւնը կ'ըսէ թէ ո և է պաշտօնական տեղեկագիր չէ հասած Մայիս 1ի ճակատամարտներուն արդիւնքին վրայ, բայց անհաւանական կ'երեւի որ Ռուսք 28 թնդանօթ կորսնցուցած ըլլան։ Ակէ զատ ռուսական զօրաց թիւը չատ պակաս էր ճաբոնական տեղեկագրին մէջ ցոյց տրուած թիւէն։

ԲԱՐԻԶ.—Գաղթային նախարարութիւնը հրաման ըրաւ կարգ մը պաշտպանողական միջոցներ ձեռք առնել, Հնդկաչինի պաշտպանութեան համար։ (Ճաբոնական և չինական վտանգի մը դէմ նախզգուշութեան համար)։

ՎԻԵՆՆԱ.—Ճաբոնցիք Եալուի ելերքը իրենց տարած յաղթանակէն չի կրցան չատ օգտուիլ, որովհետեւ պէտք եղածին չափ հեծելազօրք չունէին փախչող Ռուսերը հալածելու համար։ Ճաբոնցիք իրենց բանակատեղը Քուլիէնցէ հաստատեցին։

ԲԱՐԻԶ. — Ճաբոնական զօրքերով լեցուն 22 փոխադրանաւեր ճամբայ ելան։ Այս զօրքերը ցամաք պիտի ելնեն Դաքուչան, Եալուի և Տալնիի միջև։

ԲԱՐԻԶ.—Ծովակալ Ալեքսեվ հրամայեց Բորթ Արթուրէն դուրս հանել ամէն անոնք, որոնք բերդաքաղաքին պաշտպանութեան օգուտ մը չպիտի ունենան, երբ Ճաբոնցիք յաջողին պաշարել զայն։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԸ երէկ առաւ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Տիգրան էֆ. Եուսուֆեանի։ Ներկայ էին Տ. Գրիգորիս Արք. Տ. Վահրամ Արք. Տ. Գաբրիէլ եպս. Տ. Կարապետ Ա. քհ. Սեթեան. Տ. Կարապետ Ա. քհ. Սանտալճեան, Տ. Յովհաննէս Ա. քհ. Շահպազեան, Միհրան էֆ. Սեթեան, Տիգրան էֆ. Տէր Ներսէսեան, Մկրտիչ էֆ. Ասասեան, Սեպուհ էֆ. Տէմիրճիպաշեան։

Ժողովը զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով։

Ժողովը նկատողութեան առաւ այլեւայլ Առաջնորդարաններու վերաբերեալ խնդիրները և անոնց մասին յարաբերական ինչ ինչ անօրինութիւններ ըրաւ։

Երուսաղէմի Ամեն. Ս. Պատրիարքը Ապրիլ 5 թուակիր գիր մը ուղղելով կը ծանուցանէր թէ պէտք ունի կեդրոնական Վարչութեան գործակցութեանը և կը յանձնարարէր պատուիրակաց առաքումը փութացնել, վերտին կրկնելով թէ վանուց և միաբանութեան մէջ հաշուական և պարտուց բարձման խնդրէն զատ, ուրիշ ո և է խնդիր գոյութիւն չունի բնաւ։ Խառն Ժողովը պատուիրակաց մասին կարեւոր տնօրինութիւնները ընելով, Ս. Նախագահին յանձնեց ըստ վարչական նախադրագրման ի գործ դնել պէտք եղածը։

Ժողովը ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ կարգ մը յարաբերական խնդիրներով։

ԾԱՆՕԹ ԳՐԱԳԷՏ եղեալ էֆ. Տէմիրճիպաշեան, որ ժամանակ մը Ս. Փրկչի Հիւանդանոցը կը մնար և վերջերս Բերա փոխադրուած էր, երէկ Խառն Ժողովի միջոցին Ղալաթիոյ Խորհրդարանը ներկայանալով՝ անձամբ փափաք յայտնեց Ս. Պատրիարք Հօր, վերտին Աղդ. Հիւանդանոց ընդունուելու, իր տկարութիւնը դարմանելու համար։

ԳԱՍԹԷՄՈՒՆԻՒ Թաղ. Խորհրդոյ և երկսեռ վարժարանի Հոգաբարձութեան անդամները չնորհակալութիւն յայտնած են Պատրիարքարանի կողմէ ցոյց տրուած հոգածութեան մասին, որով Տ. Գրիգորիս Վրդ. Գասթէմունի ղրկուած է Վիճակին կազմութեան գործը ի գլուխ հանելու համար։ Գոհունակութիւն կը յայտնեն Տ. Գրիգորիս Վրդ.ի վիճակային գործոց կարգադրութեան համար ցոյց տուած գործունէութենէն, և կը խնդրեն որ զայն քաջալերելու համար պէտք եղածը չխնայէ Պատրիարքարանը։

—Պատրիարքարանէ յանձնարարուած էր Տ. Գրիգորիս Վրդ.ի որ Սինոպի մէջ Ֆրանսացի և հայ-կաթոլիկ երկու վարդապետներու կողմէ ի գործ դրուած կրօն. ոսանգութեանց դէմ փոյթ և հոգատանի։ Գասթէմունէն տեղեկութիւն տրուած է Պատրիարքարան թէ տեղւոյն պաշտօնական մարմինը Պատր. Փոխանորդին հետ համախորհուրդ՝ Տ. Տրդատ քհ. Մարգարեանը Գոյսպատի Թաղ. Խորհրդոյ երկու անդամներուն հետ Սինոպ ղրկած են զգուշացնելու համար ժողովուրդը երկու կաթոլիկ վարդապետներու չչացուցիչ խոստումներէն։ Տ. Տրդատ քահանայ իր հետ տարած է նաեւ դպրոցական պիտոյքներ և գիրքեր տեղւոյն աղքատ ուսանողներուն համար։

—Տրապիզոնէն ալ Ֆրանսացի կրօնաւոր մը, որ կ'երեւի թէ տեղւոյն մեծաւորն է, Գասթէմունի գացած է, հոն վարժարաններ բանալու մտադրութեամբ։

ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎՈՑ որոշմամբ մէկ քանի Վանեցի ազգայիններու յանձնարարուած էր Աղթամար երթալ և վանքին մատակարարական վիճակը քննել։ Ասոնցմէ մին Փանոս էֆ. Գաբամաճեան իր ծերութիւնը պատճառելով հրաժարած է իր պաշտօնէն և խնդրած է որ ուրիշ մը ընտրուի իրեն տեղ։

ՈՒՍԴԷԼՐԻ (Ամերիկա) Հայոց Ս. Փրկիչ եկեղեցիին չինութիւնը սկսուած է ալ աւելի ընդարձակ ու չքեղ։ Ինչպէս յայտնի է, Յունուար ամսոյ մէջ եկեղեցին այրած էր եղեկտրական լոյսի խանգարումէ մը։

ՊՐՈՒՍՍԱՑԻՆ կը գրեն մեզ.—Մանզումէի մէջ տեղւոյս Առաջնորդին դէմ մերթ երեւցող իրաւացի քննադատութիւնները Տ. Յովհաննէս Սրբազանը իրենց բովանդակ ճշմարտութեամբ զայրացնելու ծառայած են։ Այսպէս Նոր կիրակի օրը Սրբազան հայրը իր քարոզին մէջ սկսաւ կրակ ու բոց տեղացնել այդ տողերը գրող նամակագիրներու գլխուն, որոնք Նորին Սրբազնութիւնը քննադատելու անլուր համարձակութիւնը ունեցած էին։ Ասով ալ չի բաւականանալով, Առաջնորդը իր թելադրութեամբ միամիտ թղթակիցի մը միջոցաւ պոլսական թերթի մը մէջ պաշտպանողական մը գրել կուտայ, ջանալով զինքը արդարացնել և իրեն դէմ գրուածները իբր սատանի հնչակեալ։ Զարմանալի է որ Արշարունի Սրբազան իր ունեցած զարգացման հանգամանքով՝ ցարդ չի կրնար ըմբռնել թէ յիշեալ քննադատութիւնները զուտ ճշմարտութիւններ էին միայն, հեռի ամէն տեսակ գձուռ ամբաստանութիւններէ։ Ըսէք խնդրեմ, Սրբազան Հայր։ ձեռքերնիդ սրտերնուդ վրայ դնելով, կրնա՞ք ըսել թէ ձեր Առաջնորդ ընտրուած օրէն ի վեր ստանձնած պաշտօնուդ մէն մի պարտականութիւնները անթերի կատարած էք։ Խնդրեմ մէկդի թողէք այն անտարբերութիւնը, որ պատճառ կ'ըլլայ զձեզ ձեր պարտականութիւններուն մէջ թերացնելու. ձգեցէք կրթական գործերու մասին ձեր ունեցած ցուրտ վերաբերումը և փոխանակ ձեզ իրաւացիօրէն քննադատելու համարձակող անաչառ թղթակիցներու և հանրօգուտ թերթերու դէմ զայրանալով յառենի եկեղեցւոյ զանոնք անիրաւ կերպով պախարակելու, քիչ մը զիջողութիւն յանձն առնելով ձեր պաշտօնավարութիւնը բաղդատութեան դրէք կեսարիոյ, Կարնոյ և ուրիշ Վիճակներու գործունեայ առաջնորդներուն

մեղուական և անդուլ աշխատութիւններուն հետ։ Այն ատեն, Սրբազան Հայր, վստահ եմ թէ պէտք պիտի չունենանք ձեզ պաշտպանելու համար միամիտ թղթակիցներու տգիտութենէն օգտուելու. և եթէ ձեր սրտին խորը եռանդ ունիք, պիտի բարեհաճիք փոխել ձեր ներկայ ուղղութիւնը և պիտի ջանաք ըլլալ ձեզ յանձնուած հօտին այլուրջ և գործունեայ հովիւը։

ԼՈՌՍ չաբաթաթերթին 1903—1904 տարւոյ հաւաքածոյներէն գեղեցիկ կազմով օրինակներ պատրաստ կը գտնուին Պապը Ալի ճատտէսի, 33 թիւ Վաթան գրատան կից ծխավաճառ-սեղանաւորին կրպակը։ Հաճելի ժամանց մը փնտռողներուն լաւագոյն առիթ մը։

ՔԱՋ ՆԱՄԱԿ

ԲԱՐԵՐԱՐԻ ՄԸ ՈՒՂՂՈՒԱԾ

Մեծայարգ Տէր.

«Մանզումէ» պատուական Օրաթերթին գիտական, գրական ու բարոյական հրահանգիչ ու հիւթեղ յօդուածները ճիշդ երկու տարի կըլլայ որ Աղբակայ Զանչեանց որբանոցի սաներս կը մարսենք, գտնելով հոն մեզ համար առատ սնունդ ու ճարակ։ Առ այս՝ մեր զգացած երախտագիտական զգացումներէն թելադրուած ստէպ ձեռք առած ենք մեր գրիչը չնորհակալութեան քանի մը խօսքեր գրելու Ձեզ, մեր կրթութեան սատարելու նպատակաւ, որքանոցիս Օրաթերթի մը նուիրելու խիստ գեղեցիկ խորհուրդն ունենալնուդ համար։ Բայց Ձեր մեծութիւնը համեստութեամբ մը իր անունն ու հացէն պահած ըլլալով, և մենք ալ որո՞ւ գրելիս չգիտնալով Ձեր անունը գիտնալու համար ի զուր հարցումներ ըրինք մեր ուսուցիչներու Հոգաբարձուներուն ու ծանօթ անձերու։ Ուստի մեր անգամ խորհեցանք լրագրաւ Ձեզ ուղղելու այս «Բաց Նամակ»ը որ մեզ համար մեր երախտագիտական զգացումներն յայտնելու միջոց մըն է, և Ձեզի համար ալ սակաւ ինչ գոհունակութիւն զգալու պատճառ, ինչպէս նաև ուրիշ ունեւոր ազգայիններու համար ալ բարերարելու գեղեցիկ գրգիռ մը։

Ձեզ երախտապարտ
Աղբակայ Զանց. Որբանոցին
ՍԱՆԵՐԸ
1904 Ապրիլ 1 Գ. Գալէ

"ՄԱՆԶՈՒՄԷ„Ի ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

ՆՇԱՆԱԽՕՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

ՕՐ. ՄԱՆՈՒԿ Ց. ԳԱՆՁԵԱՆ
ՊՕՂՈՍ Ա. ԱԼՊՕՅԱՃԵԱՆ
ՆՇԱՆՈՒԱԾ
ՄԵՐ ՁԵՐՄ ՇՆՈՐՀԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԿՆՈՔՆՔ

ՁԱՐԵՀ. — Որդի Արշակ Սեպուհեանի (մարանկոզ)։ Կնքահայր՝ Յովակիմ Բարդամեան։ Մկրտուած Գուսգաբոռի Դրսի Ս. Յարութիւն եկեղեցին։

ԱՏՐԻՆԷ.—Դուստր Բարդամ Մկրտիչեանի (իփէքճի)։ Կնքահայր՝ Ստեփան Սարգիսեան։ Մկրտուած նոյն կեղեցին։

ԷԼԻԶ. — Դուստր Երուանդ Տիգրանեանի։ Կնքահայր Մ. Լեւոն Ճամուշեան։ Մկրտուած նոյն եկեղեցին։

ՎԱԼԱՆԹԻՆ.— Դուստր Օննիկ Փափազեանի (Թէրլիքճի)։ Կնքահայր՝ Արտաշէս Թաշճեան։ Մկրտուած նոյն եկեղեցին։

ՍԻՐԱՐՓԻ. — Որդի Մանուկ Փանոսեանի (սենեկապետ)։ Կնքահայր՝ Դաւիթ Խաչիկեան։ Մկրտուած նոյն եկեղեցին։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

Պատուական Մանզումէիդ 860 թիւ թերթերին միջոցաւ «Հայ Եկեղեցւոյ հարազատ զաւակին» առաջարկած կրօնական հարցմանն ի պատասխանի, իբր Հայ. Եկեղեցւոյ քաղմամեայ երամիշտ և կրթական պաշտօնեայ, կը փութամ առ այժմ այսչափ միայն գրել ի գիտութիւն որ, մեր տղայութեան ատեն, իբր 45—50 տարի առաջ, երբ տակաւին դպրոցական ուսանող էի, մեր բնակած թաղին, ինչպէս և յարակից թաղերու եկեղեցեաց մէջ (Գումգաբու, Եէնիգաբու, Կէտիկ Փաշա, և այլն) սոյն Զատկի Յինանց տեւողութեան միջոցին, ամէն օր Ս. Պատարագ կը մատուցուէր անխափան, որուն ամէն դպրութեան ուսանողքս անպատճառ ներկայ գտնուիլ և երգեցողութեանց մասնակցիլ հարկադրուած էինք, մեր ուսուցչին կամ նորա փոխանորդին հրամանի տակ։

Մա եւս գիտնալ հարկ է որ 40 օր շարունակ յաւարտ Ս. Պատարագի Հոգեհանգստեան պաշտօն եւս կը կատարուէր համօրէն ննջեցելոց հոգւոց համար. և ասոր ապացոյցն է քահանայից «Բառանօրեայ պաշտօնի» պնակ կամ գանձանակ չրջաբերելին եկեղեցւոյ մէջ, որ մինչեւ ցարդ չատ տեղեր կը չարունակուի տակաւին։

Բայց թէ ինչո՞ւ համար այդ Պատարագի և Պաշտօնի բարեպաշտական սովորութիւնը հետզհետէ դադրելով, այժմ մի միայն շաբաթ և կիրակի, և չատ տեղ ալ լոկ կիրակի օրերու վերապահուած է այն, հարկ կ'ըլլայ այդ հարցման պատասխանն ալ ստանալ քահանայից անշահախնդիր խստակրօնութենէն, Թաղ. Խորհրդոց խնայողասէր հոգածութենէն և մանաւանդ ժողովրդեան բարեպաշտական անտարբերութենէն։

Մնամ խորին մեծարանօք
ՍԱՀԱԿ Ա. ԽԱՆՁԵԱՆ
Պէօյիւքտէրէ

Տէր և Տիկին Միհրան Մ. Մանուկեան և զաւակունք, Տէր և Տիկին Արմենակ Մ. Մանուկեան և զաւակունք, Տեարք Վահան, Ահարոն և Արտաշէս Մ. Մանուկեան, Այրի Տիկին Հ. Կիւմչեան և զաւակունք, Տէր և Տիկին Պ. Պէյլէրեան և զաւակունք, Տէր և Տիկին Միհրան Թէքէեան և զաւակունք, Տէր և Տիկին Միհրան Գարակէօզեան և դուստրը, Տէր և Տիկին Տիգրան Խան Քէլէկեան և զաւակունք, Այրի Տիկին Ե. Սիամպոլլուեան և զաւակունք, Տէր և Տիկին Գ. Նաքքաշեան և զաւակունք և համայն Մանուկեան գերդաստանը ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն դառնադէպ կորուստը

ՏԻԿԻՆ ՄԱՐԻԱՄ Մ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ

(ԿՈՂԱԿԻՑ ՀԱՆԳ. ՄԱՆՈՒԿ ԷՖ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ)

իրենց մօր, մեծ մօր, քրոջ և ազգականին, որ հանգաւ ի Տէր։

Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի այս առաւօտ, Հինգշաբթի, ժամ 3½ին. հանգուցեալին մարմինը տունէն Ս. Թագաւոր եկեղեցի փոխադրուելով պիտի ամփոփուի գիւղին գերեզմանատունը, ընտանեկան յատուկ դամբարանին մէջ։

Գատրգիւղ, 23 Ապրիլ 1904

Ծանօթ. — Կը խնդրուի ծաղկեպսակ չղրկել։ Յատուկ հրաւիրագիր չընդունողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այն նկատել։

Կամուրջէն չոգենաւը ժամ 3ին կը մեկնի։

Տեարք Սարգիս, Տոքթ. Գրիգոր, Յովսէփ, Օր. Ակիւլինէ Ճէլալեան, Տէր և Տիկին Գ. Քիւրտեան, Այրի Տիկին Սօֆի Գալֆեան, Տէր և Տիկին Խ. Ղազարոսեան և որդին ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն զդառնադէպ մահ

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ՎԱՐԴՈՒՀԻ Ս. ՃԵԼԱԼԵԱՆԻ

իրենց սօր, քրոջ, մօրաքրոջ և ն. որ հանգաւ ի Տէր յետ կարճատեւ հիւանդութեան։

Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի այսօր, հինգշաբթի, առաւօտեան ժամը 3½ին (Ք. Թ.) ի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ Բերայի, ուր արդէն փոխադրեալ է հանգուցեալին մարմինը և անտի պիտի ամփոփուի Շիշլիի Ազգ. Գերեզմանատունը, իրենց ընտանեկան դամբարանը։

Մահազդ չընդունողներէն կը խնդրուի իբր այն նկատել զայս։

Բերա, 22 ապրիլ 1904

ԲԱՄՊԱԿ

ՍԲՕԹ 7,62 ԲԷՆՍ
Ապրիլ 21/4 Մայ. 1904

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

4 Մայիս 1904

Ֆրանս. 3% Français)	97 02
Բէժի (Tab. Turcs)	369 —
Օսմ. Միացեալ (R. Nv. Unif.)	82 87
Երկաթուղի (Lots Turcs)	122 —
Պանք Օթթ. (Banque Ott.)	578 —
Թրանսվալ (Transvaal)	116 —

ԹԷՎԱԾԻՀԱԹ

Վազիֆէի մէմուրիյէթլէրինէ միւշահէտ օլան մէսաիի մէմուռհասլնա մէպնի, Պէյ Օղլու Պիտայէթ Մահքէմէսի միւտտաիի ումումիսի իպղէթլու Թադէոս էֆ.յէ Թէրթիէն բիւթպէի Սանիյէ սընըֆը միւթէմայիզի թէվձիհ պույրուլմուշ ատր։

ՆԸՇԱՆ

Վազիֆէի մէվուռասընը հիւանը իյֆա էյլէմէքաէ օլմասընտան նաշի Պէյ Օղլու Պիտայէթ Մահքէմէսի Իքինճի ձէզա տաիրէսի բէհի սատատ. Համէտ պէյ էֆէնտիյէ Թէպտիլէն իւչիւնճի բիւթպէտէն Մէհիտի նըշանը զիշանը իհսան պույրուլմուշ ատր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.—Անգլիոյ մէջ չինուած «Համիտիէ» յածանաւը և «Էրթօղրուլ» չոգենաւը ամսոյս 29ին ճամբայ պիտի ելլեն դէպ ի Միտիլլի։

—Թէրսանէի մէջ Անսալտս նաւագործարանին ճարտարագործները աւարտելու վրայ են «Ֆէթհը Պիւլէնտ», «Ամէնուլլահ» ու «Մուլինը Զաֆէր» մարտանաւերուն նորոգութիւնը։ Առանցմէ առաջինին նորոգութիւնը բոլորովին աւարտած ըլլալով, արտաքին մասը կը ներկուի՝ բաց կապոյտ գոյնով։

ԲԱՆԱԿԻՆ ՁԻԵՐԸ.—Օսմ. բանակին համար Մաճառստանէ գնուելիք թընդանօթաձիգ ձիերը 1000 հատ պիտի ըլլան։

ԳԵՐՄԱՆ ԴԵՍՊԱՆ Գ. Մարշալ այսօր Գոնիա կը մեկնի, Անատոլուի երկաթուղիին անօրէն Մ. Զանտէրի և դեսպանական մէկ քանի պաշտօնեաներու հետ։

ՆԱԶԸՄ ՓԱՇԱ.— Վանի նախկին կուսակալ Նազըմ փաշա կուսակալ կարգուեցաւ Ափր. Տրիպոլսոյ, ինչպէս գրած էինք երէկ։ Նազըմ փաշա Կայս. Պալատ երթալով իր երախտագիտութիւնը մատուցց,

Նազըմ փաշա այս շաբթու կը մեկնի Տրիպոլիս, որուն նախորդ կուսակալը Հիւսէին էֆ. հիւանդ է։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԶԻՆՈՒՈՐԻ ՄԸ ՄՆԱՑՈՐԴՆԵՐԸ. — Անցեալները, Ալեքսանդրիոյ մէջ Մուսթաֆա փաշա ըսուած տեղը գտնուած էր Ֆրանսայի հին բանակէն զինուորի մը մնացորդները։ Ատոնք յանձնուեցան Ֆրանսայի հիւպատոսական իշխանութեանց, ապրիլ 13ին։ Ոսկորները դրուած էին թնդանօթի անատակի մը վրայ որ եռագոյն դրօշով մը ծածկուած էր։ Թափօրը որուն կը մասնակցէին հիւպատոսներ և բարձրաստիճան զօրականներ, զօրքերու երեք ջոկատներէ չըրջապատուած էր։ Նուագախումբ մը մահերգներ կ'երգէր։ Դագաղը տարուեցաւ Լատինաց գերեզմանատունը ուր հանդիսաւոր աղօթքներէ և ճառերէ ետք այդ հին զինուորին մնացորդները թաղուեցան։ Անգլիացի զինուոր մը իր հրամատարին կողմէ պսակ մը դրաւ եռագոյն ժապաւէններով զարդարուած։ Այս միջոցին զինուորները սուգի հրացանաձգութիւն մը կատարեցին։

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԴՆԵՐԸ. — Սելանիկի մէջ Բ. օր հանդիսաւորապէս կատարուեցաւ հիմնարկէքը այն չէնքին որ պիտի յատկացուի Ռումէլիի բոլոր էֆիֆ զօրաց հրամատարներուն և քնիչներուն։ Այս չէնքը պիտի չինուի զօրանոցին մօտ։

— Հրամաններ տրուեցան ամէն կողմ որպէս զի դիւրութիւններ ընծայուին իրենց երկիրները դարձող Պուլկար փախստականներուն։

— Օսմ. զօրքերը, պաշարելով Վատինայի Բոտոս գիւղի մէկ տան մէջ պահուած 8 պուլկար աւազակներ, ձերբակալեր են զանոնք։

— Ռումէլիի զանազան կողմերը պահականոցներ պիտի չինուին։

ՌԱԶՄԱԿՈՐՁԵՐ. — Զինուորական բարձրագոյն վարժարանին ուսանողները սկսան իրենց դարձնային ռազմավարժերուն։ Բ. կարգը և սպայակոյտի ընտրելի Գ. կարգը կեղծ ճակատամարտներ ձեւացուցին։

ԱՍՏԻՃԱՆ.—Ինչպէս Պաշտօնականներէն կը տեսնուի, գոհութեամբ կը ծանուցանենք թէ, Բերայի նախագահ Ատեանին ընդհ. դատախազ Թադէոս էֆ. Բէֆքի, իր բարւոք ծառայութեանց համար բարձրացած է Միւթէմայիզի ատաճանին։ Թադէոս էֆ. դատական կարող պաշտօնատար մըն է, որ իր մտացիութեամբ և արդարասիրութեամբ սիրելի դարձած է ամէնուն։ Այս բարձրացումը վարձատրութիւնն է իր գնահատելի ձիրքերուն, որոնցմով թէ՛ երկրին և թէ հանրութեան օգտակար կը հանդիսանայ։

ՄԱՀ. — Օսմանիյէ Տպարանին տնօրէն Ճէվատ պէյ որ հիւանդ էր մեռաւ Մեծ-Կղզիի մէջ։ Ճէվատ պէյ որդին է նախկին Ա. սենեկապետ հանգուցեալ Օսման պէյի։ Կայս. Իրատէի մը համաձայն մարմինը թաղուեցաւ Սուլթան Մահմուտի դամբարանին պարտէզին մէջ։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆ Մր. Լէյման ամերիկացի մեծահարուստ 30 զբօսաշրջիկներու հետ այցելեց կայս. Դանձարանը և Տոլմա Պաղչէի և Պէյլերպէյիի պալատները։

ԿԵՍԱՐԻԱ.—Պոլսոյ Ֆրանս. առեւտրական Սենեակին Թերթը, Դոնեայի իր Թղթակցէն՝ Պ. Յակոբ Շիքնակուրէ կը քաղէ հետեւեալ շահեկան տեղեկութիւնները Կեսարիոյ վրայ, Պաղտատի երկաթուղիին չինութեան առթիւ.— Կեսարիա Էնկիւրի նահանգին մէկ գաւառն է և կը բաղկանայ երեք գաւառակէ և 180 գիւղէ։ Ունի 194,000 բնակիչ։ Երկիրը լեռնոտ և մշակելի հողերը քիչ ըլլալով ցորենը կը ստանայ Սվազէ և Եոզկատէ։ Կեսարիոյ բուն քաղաքը Էնկիւրիէ 250, Էրէյլիէ 150 և Մէրսինէ 275 քիլօմէթր հեռու է։ Կեսարացիները, գործունեայ և մտացի մարդիկ, իրենց գործունէութիւնը կատարելապէս չկրնալով շահագործել հոն, կը ցրուին Անատոլուի մէջ, Պոլիս կ'երթան և Եւրոպայի մէջ անգամ գործ կը գտնեն։ Քաղաքը ներքուստեանց մեծ մթերանոց մըն է, որմէ կը հոգան իրենց պէտքերը չրջակայ փոքր քաղաքները։ Էնկիւրիի երկաթուղին չչինուած, Կեսարիայի ճամբորդները Սամսունի ճամբով կուգային Պոլիս, մինչ վաճառքները կը փոխանակուէին Մերսինի ճամբով։ Այս գաւառը տարին կ'արտադրէ 900-1000 թոնս ապուխտ, ինչպէս նաեւ բուրդ և մետաքսէ գորգեր, քիթէր, բուրդ, լուբիա, կովի և այծի մորթ, մուշտակ, մաղաքէն և այլն։ Ներքուստեիններն ալ կարեւոր գումար մը կը բռնեն։ Կեսարիա տարին Պոլսոյ համար 400-450 թոնս ապրանք կ'արտադրէ Էնկիւրիի ճամբով։ Կը կարծուի թէ արտադրող վաճառականները ի Վերջոյ Էրէյլիի գիծը նախամեծար պիտի սեպեն, քանի որ Կեսարիա Էնկիւրիէ 250, իսկ Էրէյլիէ 150 քիլօմէթր հեռու է։ Իսկ արտադրութեան մնացեալ 500 թոնսն, երկու պատճառով, Մերսինի գիծը պիտի նախընտրէ։ Նախ, Մերսինի նաւահանգիստը բաղմաթիւ չոգենաւեր կը հանդիպին միշտ, որոնց միջոցով դիւրին և ժան է արտադրումը Եւրոպայի համար։ Երկրորդ, Կեսարիայէ մինչեւ Մերսին, փոխադրութեան ծախքը, եղանակին համեմատ, կը տարբերի 160էն 240 ղրշ.։ Այս վարձքը, Էրէյլիէն Պոլիսի համար Անատոլուի երկաթուղիի Ընկ.եան առնելիք փոխադրութեան ծախքերէն պակաս է, առանց հաշուելու Կեսարիայէ մինչեւ Էրէյլի փոխադրութեան ծախքերը։ Հետեւապէս, Թոնեա-Էրէյլի գիծը նուազ կարեւոր պիտի ըլլայ Կեսարիոյ համար որ իր արտադրութիւնները նախամեծար պիտի համարէ Մերսինի նաւահանգստին ճամբով կատարել։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ նախկին նախարար Մ. Պարթու և տիկինը, որոնք Պոլիս կը գտնուէին մեկնեցան։

ԱՆԴԼԻԱՑԻ մեծահարուստ Սըր Թոմաս Լիբթըն Իզմիր ժամանեց։ Անկէց Պոլիս պիտի գայ։

ՄԱՆՕԹ ԳՈՀԱՐԱՎԱՃԱՌ Մարտիկ էֆ. Գաբամաճեան երէկ Բարիզ մեկնեցաւ Արեւելեան ճեպընթացով։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՅՈՒՍԱՀԱՏՆԵՐ.—Տարտանէլի մէջ կատաղի Օննիկ անցեալները անձնասպանութիւն փորձեց դաշոյնով վիրաւորելով ինքզինքը։ Պատճառը սիրային յուսահատութիւն մըն էր։

—Տիարպէքիրցի Գարրի առջի օր Սկիւտար, Զաւուշ Տէտէ, սրճարանի մը մէջ կ'սկսի փսխել։ Խանութիները գինով կարծելով դուրս կը նետեն զայն որ կ'երթայ զգայազիրկ կ'ինայ պարապ գետնի մը մէջ։ Ոստիկանութիւնը վերցուց զայն և հաստատեց թէ արջասպ խմելով անձնասպանութիւն փորձած է։ Գարրի ծանր վիճակի մէջ Հիւանդանոց տարուեցաւ։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ. — Պոլիս, Զըրլըրի կողմը, իսլամ ընտանիքի մը տունը, գողցուեցան երկու ոսկի ժամացոյց շղթայով, զոյգ մը ապարանջան, ամէնքը 40 ոսկի արժէքով։ Իբր կասկածելի կը փնտռուի Մէհմէտ անուն մէկը, որ առջի օր ծեփած էր նոյն տունը և անկէց ի վեր անյայտ եղած էր։

ՈՃԻՐ.—Իսկէյէի մէջ խուժդուժ ոճիր մը գործուեցաւ։ Տեղւոյն երեւելիներէն հանգուցեալ Գուլյումը Օղլուի տան մէջ սպաննուած գտնուեցաւ անոր կինը որ մինակը կը բնակէր։ Սենեակը գտնուած դրամարկղը խորտակուած էր։ Ոճրագործ կը կարծուի սպասաւոր մը, որ անյայտ եղած է։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Երէկ գիշեր ուշ ատեն հեռագրական գործակալութեանց կողմէ մեզի հաղորդուած են հետեւեալ հեռագիրները. —

ԲԵՌԵՐՍԲՈՒՐԳ, 4 Մայիս.— Զօր. Բուրոսթքինէ եկած հեռագիր մը կը հաստատէ մայիս 1ի ճակատամարտին առթիւ մինչեւ ցարդ հասած լուրերը, ինչպէս նաև երեք մարտկոցներու կորուստը։ 11րդ զօրաբանակին հրամանատարը և երկու հազարապետներ սպաննուած են։ Ատոնցմէ զատ 12րդ զօրաբանակին ինը հրամանատարները սպաննուած կամ վիրաւորուած են և փոխադրուած Ֆէօնկ-Հուանկ-Զանկի հիւանդանոցը։ Մինչեւ հիմա 800 վիրաւորեալ կայ, որոնց 14ը սպայ։ Վիրաւորեալներուն փոխադրութիւնը չատ դժուար եղած է և անոնք կատարուած են վարձուած չինայիներու կողմէ. վիրաւորեալներէն չատեր իրենց ընկերներուն օգնութեամբ կրցած են ոտքով հասնիլ Ֆէօնկ-Հուանկ-Զանկ, 24 ժամուան մէջ։ Սասուլիզ զօրավարը կը տեղեկագրէ թէ, հակառակ ծանր կորուստներու զօրախումբերը բարոյապէս չեն ընկճուած։

Ճաբոնական կորուստները նշանակելի են։ Ճակատամարտին մասնակցողներուն խօսքին նայելով անոնցմէ 3000-4000 հոգի սպաննուած կայ։

ԲԵԹԵՐՍԲՈՒՐԳ, 4 մայիս (պաւեսոնական.— Եալուի ճակատամարտներուն մէջ ռուսական կորուստները չատ մեծ են։ Ճաբոնցիք 4000 սպաննեալ ունին։

ԲԵԹԵՐՍԲՈՒՐԳ.—Զարը հեռագրաւ շնորհաւորեց ծովակալ Ալեքսէյվը և Բորթ-Արթուրի հաւատարիները, իրենց աշխատութեան և քաջութեան համար, մայիս 2ի գիշերը։

ՊԷՐԼԻՆ.— Կը ծանուցուի թէ 7 մարտանաւէ բաղկացած Ռուս նաւաբաժին մը նշմարուած է Մէքլէմպուրկի բացերը։ Կը կարծուի թէ գիշերանց անցած է նեղուցներէն և կ'երթայ դէպի Ծ. Արեւելք։

* * *

ԲԱՐԻԶ. — Բասթէօռեան հաստատութեան տնօրէն Մ. Ֆիւքլօ մեռաւ։

ՀԱԲՈՆԱԿԱՆ ԾԱՂԹԱՆԱԿԸ

1000 ՌՈՒՍ ԳԵՐԻ

ԼՈՆՏՈՆ.—Կը ծանուցուի թէ Ճաբոնցիք հեծելազօրք չունենալով չեն կրցած իրենց յաղթանակէն օգտուիլ և հալածել Ռուսերը։ Ճաբոնցիք այդ յաղթութեան մէջ 1000 Ռուս զինուորական գերի բռնեցին։

ՎԻԵՆՆԱ.—Ճաբոնցիներուն գրաւածն է 20 թնդանօթ։ Գերի բռնած են նաեւ 20 սպայ, որոնք յանկարծակիի բերուեցան Բիուլէնցէի մէջ։ Ռուսք կը նահանջեն դէպ ի Ֆէօնկ-վանչէնկ։

ՀՐԴԵՀ

Այս գիշեր ժամը 7ի միջոցները հրդեհ ծագեցաւ Բերա, Թաթավլի կողմը։ Հասած անմիջական օգնութեանց չնորհիւ միայն 2 տուն այրելով կարելի եղաւ հրդեհին առաջքը առնել։

Տես Խ. ՖԷՍՃԵԱՆ դեղարանի ծանուցումը Դ. երեսը։

ՍԱԿԱՐԱՆ

Գիները նախընթաց օր բաւական անկում կրեցին, բայց երէկ նորէն վրայ դրին և հաստատ կը բռնուին։

«Ռուսական»ը մէկ միութենէ աւելի կորուսած է. իսկ «Ճաբոնական»ը մէկուկէս միութիւն բարձրացած։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

21/4 ապրիլ 1904
ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	89.37
Ամէնէն բարձր գինը	90.10
» վար գինը	89.30
ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ	
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ֆր.	120.50
Երէկուան բարձր գինը	121.—
» վար »	120.37
Ռուսական	90.40
Ճաբոնական	68.—
Քարափ	524.
Քրէտիի Ֆոնսիէ Լիժիբսիէն	284.—
Պանք Նաս. Կրէս.	431.
Թրամվայի Բամնեթուղթ	6.
Բէժիի պարտատուղթ Ֆրանք	379.—
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ. Ա.Ո.	11.82
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ. Լ. Օ.	4.62½
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ	
Օսմ. ոսկին 100 ղ.էն	ղ. փր.
Մէճիտիյէ արծաթ	108.10
Անգլիական ոսկի	110.—

Կարդալ Դ. Երես «Իւնիոն» Ապահովագրական Ընկերութեան ազդը

ԴԱՆԲԼ ՓՈՂՈՑԻՆ ՈՃԻՐԸ

Թարգմանեց
ԺԻՐԱՑԸ Շ ԻՐԱԿԱՑԻ

Ե.

ԴՈՆԱՊԱՆԻՆ ՍԵՆԵԱԿԸ

Դոնապանը դուրս ելաւ իսկոյն, մինչ իր կինը, Ֆիֆի Վօլարի օգնութեամբ, ելիզան կը վերցնէր և սենեակը կը բերէր։—Երթամ դեղ մը ճարեմ, ըսաւ այն ատեն Ֆիֆի որ պատէն կախուած արծաթ ժամացոյցը թոցուցած էր։

Եւ առանց դոնապանուհիին հաւանութեան սպասելու, փողոց խոյացաւ։ Այնքան յուզուած և չփոթած էր խաղացուած տուամը միտք բերելով որ քանի մը վայրկեան անշարժ կեցաւ առանց որոշում մը կարենալ տալու։ Վերջապէս դէպի Դանբլ պիտի խոյանար, որուն մթին փողոցները վստահելի ապաւէն մը կը ներկայացնէին իրեն, երբ այն կողմէն յառաջանալը տեսաւ Բիէռ Ռընոյի և հայր Դուսէնի։—Հա՛յրը։ մրմռաց նահանջելով, վա՛յ թշուառական։ Փամանակը չէ ակոր թեւերուն մէջ նետուելու։

Եւ աջ կողմ դարձաւ։ Բայց այն միջոցին երբ պիտի վազէր, քանի մը քայլ անդին տեսաւ բարձրահասակ մարդ մը, որուն ազդու դէմքը խոր տպաւորութիւն գործեց իր վրայ։— Միլո՞րտ, թոթովեց ահաբեկ։

Միլորտ ոստիկան մըն էր, չարագործներուն հանրածանօթ, որոնց սարսափն եղած էր։ Իր արժանիքը մեծապէս գնահատուած էր Բարիզի ոստիկանութեան պաշտօնատան մէջ որուն տուած էր եռանդի և իմաստութեան փայլուն ապացոյցներ։ Միլորտ իր բուն անունը չէրը, այլ մականուն մը ղոր իրեն տուած էին պաշտօնակիցները, իր անայլայլ պաղարիւնութեան պատճառաւ, որուն ապացոյցը տուած էր ամէնէն վըտանգաւոր կացութիւններու մէջ։ Ֆիֆի Վօլար, այս ահաւոր թշնամին մերձեցումէն կարծես դիւթուած, կ'ուզէր փախչիլ և ոտքը գետին գամուած կ'զգար, Միլորտին առած իւրաքանչիւր քայլին վրայ ցնցուելով և գլուխը կրաւորաբար ծռելով։ Բիեռ Ռընոյի մէկ բացագանչութիւնը, որ յանկարծ բախեցաւ իր ականջին, վերջ տուաւ իր ապշութեան։— Ա՛հ, բայց ո՛չ, ծերուկս, ըսաւ կողմնակի ակնարկ մը նետելով ոստիկանին կողմը, այսօր չըլլար, բայց ուրիշ օր մը կ'անցնիմ։

Եւ ձախ դառնալով, Ֆիֆի հեռացաւ մեծ պողոտային ուղղութեամբ։

Ը.

ԴԻԱԿԸ

Բոլոր տնեցիներն արդէն իմացած էին աղէտալի լուրը, Բիէռ Ռընոյի ժամանելէն առաջ, և աւելի քան 30 հոգի խանութպանուհին կ'սպասէին երբ երեւցաւ անիկա։ Դիմագիծերը սոսկալի կերպով տժգոյն էին, և իր ակնարկին մէջ այնքան յուսահատութիւն կար որ ամէն ոք յուզուեցաւ իբր թէ այս մեծ գրժբախտութիւնն իրեն գլխուն եկած էր։ Երկար ու հանդիսական լռութենէ մը ետքը, Բիէռ Ռընոյ մրմռաց սրբելով քրտինքն ու արցունքներն որոնք դէմքին վրայ կը հոսէին։

—Օ՛հ, ո՛չ, չի՛ կրնար ըլլալ։ Աղջիկս սխալած է։ Խե՛ղճ կին։ Ո՛չ, ո՛չ, չի՛ կրնար ըլլալ։

Յետոյ աչկեցաց մոլորուն աչքերը դարձնելով դէպ իր դրացիները.—Անկարելի է, այնպէս չէ՞։

Պատասխան տուող չեղաւ։ Ո՛չ ոք քաջութիւն կը զգար տարաբախտ Ռընոյն ապահովելու։ Բայց այս լռութիւնն իսկ պերճախօսութիւն մը ունէր որմէ ընկճուեցաւ տարաբախտ մարդը, և մարած ձայնով մը մրմռաց.— Պիտի մեռնիմ, Ատուած իմ, պիտի մեռնիմ։

Այս միջոցին վերէն վար կոճկուած բրտէնկեղով մարդ մը սպրդեցաւ փողոցը կեցող ամբոխին մէջ որ արդէն կը բաղկանար 300 հոգիէ։— Է՛, ի՞նչ կայ որ այսչափ հոգի հաւաքուեր է, հարցուց։

—Ահռելի բան մը կայ, պատասխանեց Դանբլ փողոցի հարիւրաւոր վաճառուհիներէն մէկը։ Սպանութեան մը խօսքը կ'ընեն։

Հարցում ընող մարդուն աչքերուն մէջ փայլակ մը վազեցաւ։— Ա՛հ, ըսաւ իր բարձր հասակը չտկելով։

Յետոյ շարունակեց հետաքրքրութեամբ մանաւանդ քան կարեկցութեամբ.— Զոհը ո՞վ է։

—Կիներուն ամէնէն պատուականը, խեղճ Տիկին Ռընոն։ Աղջիկը հոն է, դռնապանին սենեակը։ Աչքովը տեսեր է մարդասպանին ոտնամաններուն նշանները՝ իր մօր արեան մէջ դրոշմուած։ Խեղճ աղջիկը մեռելի պէս է։ Մինքան կը սիրէր իր մայրը, որ բարի ու քաջասիրտ կին մըն էր։ Կը ճանչնաք, այնպէս չէ՞։

—Ո՛չ, բայց հոգ չէ։ Մարդասպանը ձերբակալուած է, աւելցուց այնպիսի անկարեկիր երեւոյթով մը որ հետզհետէ կը զարմացնէր վաճառուհին։

—Ա՛հ, ո՛չ տակաւին։

—Ըսել է անհետ եղաւ։

—Եթէ միշտ կը վազէ, հիմա չատ հեռուներն է։

—Շատ աղէկ, ըսաւ վաճառուհիին խօսակիցը։

—Ա՛հ, չատ լաւ կ'ընէք պոռաց սպառնալից չեչտով մը։ Խելքերնիդ ո՞ւր է։

—Հասկցայ և այդչափը կը բաւէ ինծի։

(Շարունակելի)

«ՄԱՆՉՈՒՄԷՒ»Ի ԹՎԵՐՕՕՆԸ 64

ԵՐԿՈՒ ՕՐՕՐՈՅՆԵՐԸ

ՎԷՊ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ-ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Հեղինակ ԷՄԻԼ ՌՈՒԶՊՈՒՌ

Թարգմանիչ ԳԷՈՐԳ ՍԻՄՔԷՆԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԿՈՇԿԻՆ ԱՂՋԿԸ

21.

Եթէ առջի գիշեր մանկամարդ կինը տեսնող մը հետեւեալ օրը հանդիպէր անոր Էլի փողոցի մայթին վրայ, ապահովապէս չպիտի կրնար հասկնալ թէ աւազակներու մեծ ընկերութեան մը գործն անդամներէն մէկն էր ան։

Մարմինը, հրաշալի վայելչութեամբ մը կազապարած մանիշակագոյն բուրդէ ծանրագին շրջազգեստի մը մէջ, օրուան նորաձեւութեան ամէնէն մոլի հետեւողներուն չափ խնամատարեալ մը տուած էր իր արդուզարդին, իր ամբողջութեան մէջ համեստ ու ծանրաշուք կնոջ մը երեւոյթը պահելով միշտ։

Խարտեաշ մազերը ճաշակաւոր յարդարանքով մը ամփոփած էր ծոծրակին կատարը, և անոնց վրայ հանգչեցուցած թաւշապատ գլխարկ մը, որ ժանեակներով ու ժապաւէններով թրթռուն ծաղկեկողովի մը երեւոյթը կ'ընծայէր դիտողին աչքերուն։

Աւազակուհին, որ այսպիսի պարագաներու մէջ շատ աղէկ գիտէր կատարել իր դերը, երբ Լէոնդին Պլանշառի տան առջեւէն անցաւ, պահ մը ուշի ուշով դիտեց իր շուրջը և յետոյ արագ ակնարկ մը պատցուց տունին բոլոր մասերուն վրայ։ Բայց յանկարծ թեթեւ սարսուռ մը գգուեց իր թարմ մորթը, և ուրախութեան անչմարելի շող մը ճառագայթեց իր դէմքին վրայ։ Յետոյ, առանց բոպէ մը իսկ կենալու, քայլերը խոշորցուց, քանի մը օլորապտոյտ փողոցներէ անցաւ, և եկաւ միացաւ աւազակապետին, որ գետափին երկայնքը կը պտտէր անփութօրէն, իբր թէ ձկնորսներուն աշխատութիւնները դիտելու զբաղած։

Աւազակապետը անմիջապէս մօտեցաւ անոր, և հասկնալով որ արտակարգ բան մը պատահած էր, մերձակայ փողոցի մը անկիւնը տարաւ զայն։

— Ի՞նչ ըրիր, տունը աչքէ անցուցի՞ր, ըսաւ խիստ ցած ձայնով մը։

— Այո՛, պատասխանեց աւազակուհին խրոխտաբար, մէկ ակնարկ բաւական եղաւ այդ բանը ընելու համար։

— Աւելորդ բառերու պէտք չկայ, շեշտեց աւազակապետը ցրտութեամբ, քննութեանդ արդիւնքը ըսէ մինակ։

— Քննութեանս արդիւնքը սա՛ է որ տունը կը բաղկանայ հինգ յարկերէ, որոնք բազմաթիւ սենեակներ կը պարունակեն առանց մէջը հաշուելու մանր մունր խուցերը։

— Դռնապանին սենեակը ո՞ր կողմն է։

— Շիտակը ըսելով, ատիկա չկրցի որոշել, վասն զի խիստ կարեւոր բան մը դպաւ յանկարծ ուշադրութեանս։

Աւազակապետը աչքերը բացաւ և սպասեց։

— Պատուհաններուն մէկուն ետին, շարունակեց կինը, խոշոր թուղթ մը տեսայ, որուն վրայ գրուած էր թէ վարձու սենեակ մը կայ հոն։ Անմիջապէս կշռեցի այս բանին կարեւորութիւնը և վազեցի հոս եկայ որպէս զի տեղեկութիւն տամ քեզի։

— Պարգեւը չահեցար, Պիպի՛, ըսաւ չարագործը վայրագ ուրախութեամբ մը ձեռքերը շփելով։ Բայց աղէկ կ'ըլլար եթէ ներս մտնէիր և սենեակը աչքէ անցընէիր։

—Ատիկա միտքս դրի ընել, վրայ բերաւ կինը գլուխը խրոխտաբար տնկելով, բայց յետոյ յարմար սեպեցի հրահանգ առնել քեզմէ և անանկ գործել։

—Աղէկ ըրեր ես, ըսաւ չարագործը քաջալերական ակնարկով մը, հիմա անմիջապէս գնա և սենեակը բռնէ։ Զգուշութիւն ըրէ որ անճարակութիւն մը չգործես։

—Բայց եթէ ամսական մը կանխիկ ուզեն։

—Ա՛յդ ալ դիւրին է։ Ահա քեզի մէկ ոսկի։ Պէտք է որ գործդ չուշացնես և այս իրիկուն իսկ հաստատես սենեակիդ մէջ։ Օ՛ն, քեզ սեսնեմ։ Մերիններէն մարդ տեսար։

—Մուլինէն տեսայ, որ, ինձմէ հարիւր քայլի չափ անդին նստած, իբր թէ յոգնութիւն կ'առնէր։

—Հսկողութիւնը վերցնենք ալ նոյն փողոցէն։ Դուն, տունին մէջ հաստատուելուդ պէս, կրնաս ամէն բան իմանալ և տեղեկացնել մեզի։

Աւազակուհին նորէն Էլի փողոցին կողմը ուղղուեցաւ, և տասը վայրկեանի չափ ետքը դռնապանին սենեակը մտաւ ժպտուն և բարեքիկ կերպարանքով մը։

Ծապռիս և իր կինը դիմաւորեցին զայն իսկոյն, և հասկնալով որ սենեակին համար նոր վարձակալ մըն էր այցելուն, սպասեցին որ խօսի։

Կինը շնորհալի խոնարհութիւն մը ընելէ ետքը,

—Ներեցէք որ ձեզ անհանգիստ ընելու կուգամ, ըսաւ զգուշաւոր ձեւով մը։ Սենեակ մը ունիք եղեր վարձու։ Կրնա՞մ տեսնել զայն։

Ծապռիս ակնոցը շտկեց, և նորեկին նայեցաւ ուշադրութեամբ։ Կինը անմիջապէս խօսք առնելով,

—Ինչո՞ւ չէ, պատասխանեց փութկոտ շարժումով մը, բայց ի՞նչ տեսակ սենեակ կ'ուզէք դուք։

—Ինձի պէտք եղածը չափաւոր մեծութեամբ սենեակ մըն է, տիկին։ Եթէ կահաւորուած ըլլայ, աւելի գոհ կ'ըլլամ։

—Ուրեմն ձեզի յարմար կրնանք նկատել մեր սենեակը։ Մինակ էք թէ ուրիշ մարդ ալ ունիք։

—Մինակ եմ, մարդ չունիմ։

—Մը կողմերը կը բնակիք այժմ։

—Սէն-Տընի արուարձանին մէջ կը բնակի՝, բայց կ'ուզեմ աւելի մօտ ըլլալ գործիս։

—Ինչ գործով կը զբաղիք։

—Կարի և ձեռագործի աշխատութիւններով։

—Որո՞ւ հաշուոյն կը բանիք։

—Պոն-Մառշէի հաշուոյն, տիկի՛ն։

Աւազակուհին չէր ստեր։ Ինք, որ բուն անունովը Հանրիէդ Մապիռ կը կոչուէր, իրաւցընէ կարուհի մըն էր՝ այս չարաշուք ընկերութեան մէջ մտնելէ առաջ։ Իր ձեռքի աշխատութիւնները ո՛չ միայն կը գնահատուէին ամէն կողմէ, այլ և Պոն-Մառշէի մեծ հաստատութիւնը ամենամեծ աւուրէքով կը բանեցնէր զինքը իր աշխատանոցին մէջ, ամէն յարգ և պատիւ ընծայելով անոր։

(Շարունակելի)

ՏՕՔԹ. ԹԻՒՐԱՊ

Ամրան եղանակին առթիւ ըստ առաջնոյն հիւանդ կ'ընդունի,

Երկուշաբթի և հինգշաբթի օրերը ժամը 4էն 9 (Ը. Թ.), Բերա, Մեծ Բարմագ-Գարու, Մինք փողոց թիւ 6։

Իսկ միւս օրերն ալ Մեծ Կղզի, իր բնակարանը դիմող բոլոր հիւանդները։

24—2

ԻԼԱՆ

Պազը խութութը ճէտիտէ իչուն միւնազասայա վազ օլունան վէ պիտէֆթի իլան իտիլէն 36500 քիլօկրամ 4 միլիմէթրօ թիմուր թէլ պէհէր 100 քիլօքը 24 ֆր. 50 սանթիմտէ վէ 4000 ատէտ քիւչիւք մօտել թիմուրլը իզալաթէօրին պէհէրի 70 սանթիմտէ վէ Մէբրին կէօմրիւկինտէ թէլալիմ իտիլմէք իւզրէ լիւզումը օլան 45000 քիլօկրամ պէշ միլիմէթրօ թիմուր թէլին պէհէր 100 քիլօքը տախի 24 ֆր. 85 սանթիմտէ թալիպի էօհտէսինտէ վէ Գամարան կիւմրիւկինտէ թէլալիմ իտիլմէք չարթըլա միւպայաա իտիլէճէք իլի նէվ 5250 մէթրօ պիր վէ պին մէթրօ իլի նումէրօլը պօղազ գապլօքը միւնազասատա օլուպ, պալէտատ պէյան օլունան 4 վէ 5 միլիմէթրօ թիմուր թէլ իլէ իզալաթէօրին միւնազասաբնա իչպու չէհրը նիսանքն 22ինճի բէնճէնպէհ կիւնունէ գատար տէվամ օլունուպ, եէվմը մէզբիւրտէ իհալէի էվվէլիյէ վէ 24ինճի ճումա էրթէսի կիւնիւ 100ատ 5 թէնզիլիւէ գարարը գաթիլէրինին իճրասը մուգարրէր օլմաղլա թալիպ օլանլարըն նիւմունէ վէ չէրաթինին կէօրմէք վէ տահա զիյատէ թաֆիսիլաթ ալմագ իչին եվվէլ էմրտէ 100ատ օն հիսապլյա թէէմինաթը նագտիէ վէ եահսոտ Տէրսասատէթ Թիճարէթ օտասըլյա մուգավէլաթ մուհարրիրլիյինտէն մուսատտագ քէֆալէթը գավիյէէրինի համիլէն ճումատան մասատա պէհէր կիւն Թէլէկրաֆ վէ Բօսթա նէզարէթի մէճլիսը իտարէսինէ միւրաճաաթէյլէմէլէրի իլան օլունուր։

20 Նիսան 1320

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈԾ

Պոլիս, Պահչէ Գաբու, Պիճ Պիր Զէօքիտ դիմաց

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ամէն առաւօտ կանուխ կը գտնուի Սկիւտար, Իճատիէ, Տոդրամաճը փողոց իր բնակարանը։ Ամէն օր 5—11 դիմել Պոլիս, Պահչէ Գաբու, Պոն-Պիր-Զէչիտին դիմաց։

Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ

ՏՕՔԹՈՐ ՃԷԼԱԼԵԱՆ

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ԴԱՂԴԻԱԿԱՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ԾՆՆԴԱՄԻԶԱՑԻՆ ԱԽՏԵՐՈՒ

ԲԻՐԱ, Մեծ Փողոցի ուղղութեան վրայ Միաք փողոց թիւ 4 ԱՄԷՆ ՕՐ,

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ

Մասնաճիւղ Ղալաթիոյ.— Քամօճսօ Խան։

Պօլսոյ Գործակալութիւն.— Գաբրոնը օղու բասաժին դիմաց Աշիր Էֆ. Քիւթիւպճանէ փողոց։

Պօլսոյ Գործակալութիւնը, Ղալաթիոյ մասնաճիւղին նման, կը կատարէ Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւններ։

Գործակալութիւնը կը կատարէ նաև գանձումներ Թուրքիոյ բոլոր գաւառներուն ինչպէս և Արտասահմանի համար։

Տէր եւ Տնօրէն

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

ԳՐԱՏՈՒՆ-ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

ՉԱՐԴԱՐԵԱՆ

Պօլիս, Զամմաճեբլար, թիւ 50

Բերա, Գուլէ-Գաբու, 695

Անհագին մթերք հին և նոր գրքերու, հազուագիւտ և սպառած գրքերու, վէպերու ևն. — կը գտնէ մատենադարաններ և գործածուած գրքեր։ Անհաւատալի ժան վաճառում։ Ապառիկ վաճառում. — Վարձքով գրքեր կուտայ՝ կարդալու համար։ Մատենադարաններու համար գեղեցիկ կազմերով գիրքեր կը մատակարարէ, առանց կազմի գինը պահանջելու։ Նրբաճաշակ կազմեր և չափաւոր գներով տպագրական գործեր կը պատրաստուին։

ԴԵՐԶԱ՛Կ

ԴԵՐԶԱ՛Կ

ԴԵՐԶԱ՛Կ

25 տարիէ ի վեր ծանօթ դերձակ Երիզացի Յովհաննէս էֆ. Սարաֆեան, Մէհմէտ Սալիմ էֆ.ի ընկերակցութեամբ դերձակատուն մը հաստատած է Պոլիս, Պազը Ալի ճատտէսի, Մէսէրրէթ աբարթմանին տակ 17 թիւ վաճառատան մէջ։

Անոնք որ թէ՛ ժան, թէ՛ տոկուն, թէ՛ լաւ կերպասէ, թէ՛ ձեւաւոր և թէ վերջին նորաձեւութեամբ հագուստ կարել կ'ուզեն, պէտք է դիմեն նոյն վաճառատունը։

ԱՄՍԱԿԱՆՈՎ ՎՃԱՐՈՒՄ

Այս դերձակատունը իր բազմաթիւ յաճախորդներուն դիւրութեան համար հագուստներ կը շինէ և փոխարէնը կը գանձէ

ԱՄՍԱԿԱՆ ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐՈՎ

ԱՐՍԼԱՆԼԸ ՄԱՂԱԶԱ

Սուլթան Համամընատ Հանօքուլը խանընատ 8 Նուսէտիոլը պէօյիւք մէֆրուշաթի մաղազատատ պու տէֆա Էվրօբատան ճէլպ իթտիյիմ էէր տիւրլիւ մօպիլեալարը դայէթ էէվլէն ֆիյաթ իլէ ֆիրուխթ իթտիեիմտէն, պունլարտան մասատա Ամէրիքան գօնսօլ, այնա վէ օրթա մասալարը, եալաբզիլը պէօյիւք այնալար, եալաբզլը վէ ճէվիզլի ժարտնիէլէր, եալաբզլը վէ ճէվիզլի քօնսօլլար, բիրինճ վէ տէմիր քարեօլալար, թէլտէն եաթագլար, հէզարէն սանտալիէլէր վէ թասմ սօֆրալարընա մահսուս Էվրօբա սանտալիէլէրի, վէ պահճէ սանտալիէլէրի, վէ էթաժէրլեր, էնվաի տիւրլիւ սիկարա իսկէմլէլէրի, այնալը էվապ տօլապլարը, ճէվիզլի, զէյթուն վէ պէյազ աճուր քարեօլալար վէ լավամանօլար, լաքէ վէ եալտըզլը օտա թագըմլարը, սէտէֆլի քարեօլա վէ օտա թագըմլարը վէ զայրի հիւմ. հէր նէ սըբարը օլունուրսա կէրէք Էվրօբատան կէթիրթմէք վէ կէրէք Սթամպօլտա քէնտի ֆապրիքատա զայէթ տրգգաթ իլէ եաթթըրմագ իւզրէ հագըրմ։ Մաղազամըն տէքօլարը Մահմուտ Բաշատա Քիւրքճի խանընտա օլուպ քօրնիլ վէյէրչիվէ չրպուլարը, գալրն վէ ինճէ սանտրգայնալարը զայէթ էէվլէն ֆիյաթլա ֆիրուխթ իթտիկիմի միւհթէրէմմիւշթէրիէրիմէ իլան, վէ պիր տէֆա մաղազամա թէչրիֆլէրինէ ինթիզար էյլէրիմ։

6—36 ԼԷՕՆ ՖՐԻՏՄԱՆ

Ի՞ԻՆԻՕՆ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻՂՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ

1828 ՎԷ 1829ՏԱ ԹԷԷՍԻՍ ԳԼԼԸՆՄԸՇ

Մէրէճի իսարէսի — Բարիզտէ, Վանճօմ մէյսանընտա 9 Նիւմէրօլը տայիրէի խուսուսիյէրինտէ

ՀԱՐԻՒՐ ՇԻՒՊԷՍՍԻ

Մէրմայէ վէ իհթիեաթ 120,000,000 ֆր.
1902ին մագազուպաթը 24,000,000 »
Իօտէնէն զիյան 274,000,000 »
Սիկուրթալը խանէլէրին գրամէթի 21½ միլիառ

1828 L'UNION DE PARIS

ԷՕՄԻՒՐ ՇԻՒՊԷՍՍԻ

Մէրմայէ վէ իհթիեաթ 161,000,000 ֆր.
1902 մագազուպաթը 12,000,000 »
Իօտէնէն զիյան 129,000,000 »
Սիկուրթալը էօմիւր 272,000,000 »

ՊՈՒ ՇԻՐՔԷԹ կանէթ միւսաիտ չէրութ իլէ Թիւրքիատա սիկուրթա գայտ իտիր ԷՕՄԻՒՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱ չիւպէսի տախի միւթէլիֆ սուրէթաէ վէ խուսուսի էէվէն ֆիյաթլարա էօմիւր սիկուրթա իտիր։

ՇԻՐՔԷԹԻՆ ՊԱՆԴԱՍԸ՝ «Օսմանլը Պանքասը» սրը. Թիւրքիա վէ մէմալիքը Շարգիյէ իչին միւտիրիյէթը ումումիյէ = Սթամպօլտա, Սուլթան Համամընտա, Բաթրրօը Օղլու Բասաժը

Միւտիրի ումումիսի — ՍԻՄՕՆ ՔԱՑՍԷՐԼԵԱՆ

Միւտիր մուավինի — ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Ղալաթատա այրուճա պիր Շիւպէսի օլտուղը կիպի՝ մէմալիքը Մահրուսէնին հէր թարաֆընտա տախի խուսուսի ժամանսլարը վար սրը։

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

ԿԵՆԱՑ, ՀՐԴԵՀԻ, ԾՈՎՈՒ

ԿՅՍՍ. ՔԱԳ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏՍՏԱԼ Ի ՎԻԵՆՆԱ 1860ԻՆ

Գրասենեակ Հանօքուլօ խան, թիւ 52, 53, 54, 55, 56

ԼԻԱՋՕՐ ՆԵՐԿԱՑՈՒՑՈՒԻՉ՝ Գ. ՆԵՐԱՏՆԵԱՆ

Ֆէնիքս Օթրիշիէն Ընկերութեան կենաց ապահովագրութեան օրինակ մը. —

35 տարեկան մէկը որ կ'ուզէ ապահովագրուիլ Ֆէնիքս Օթրիշիէն ընկերութեան 20000 ֆր.ի և քսանհինգ տարուան համար, տարեկան 925.80 ֆրք. պիտի վճարէ. ու պայմանագրումն պիտի ստանայ 31266 ֆրք. հնգուն դրամ մրցողվին։ Իսկ եթէ մեռնի զոր օրինակ, 10 տարիէն իւր ժառանգորդներք անմիջապէս պիտի ստանան 21314.62 ֆր.։

Այս ամէն գումարներ ԱՆՈՒԱՆԱԿԱՆ չեն, այլ ԻՐԱԿԱՆ, և Ֆէնիքս Օթրիշիէն ընկերութիւնն այս գումարներուն վճարումն կ'երաշխաւորէ իւր բոլորով։

ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ ՀԱՐՍԻ ՄՈՄԵՐՈՒ

ՏԻԿԻՆ ՀԻՒՍԷԻՆՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Կ. Պոլիս, Զագմագճըլար Եօղուշ, Մեծ Նոր խանի մէջ, վարի յարկ, թիւ 47

ՆԱԽԿԻՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՄԵՍՐՈՊ ՀԻՒՍԷԻՆՃԵԱՆԻ

ՀԱՐՍԱՆԵԱՑ ՄՈՄԵՐՈՒ փառաւոր զարդարումներովը ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ եղած սոյն վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին ամէն տեսակ մետաքս երիզ, լէմոն ծաղիկ, կրլանդ, քողք, ձեռնոց, մնտուկ, արծաթապատ ափսէ և մկրատութեան հագուստ։

Անգամ մը կ'արժէ այցելել սոյն վաճառատունը, տեսնելու համար ապրանաց տեսակի ճոխութիւնն ու աղնուութիւնը, և շատ մը ՖԱՆԹԷԶԻ ձեւեր մոմի կապուածներու որ ամէնէն դժուարահաճն իսկ կրնայ գոհացնել։

Մասնաւոր յանձնարարութիւնք կը կատարուին խնամքով և ճշդապահութեամբ։

ՄԻ՛ ԽԱԲՈՒՍԻՐ ՈՒՐԻՇ ՏԵՂ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ ԶՈՒՆԻ

ԳԵՂԱՐԱՆ

ԽԱՉԻԿ ՖԷՍՃԵԱՆ

261 Մանմուտ Փաշա Պաշի, աղբիւրին կից 261

Սոյն բազմամեայ դեղարանը, այս անգամ նոր կազմակերպութիւն մը ստացած ըլլալով, Խաչիկ Ֆէսճեանի կողմանէ, քիչ ատենուան մէջ պատիւը ունեցաւ գնահատելի յարգոյ հասարակութենէն, որմէ քաջալերուելով այս անգամ պէտքը կը զգայ իրեն ուղղութիւնը և նպատակը ներկայացնել հանրութեան։

ՆՊԱՏԱԿ.— Գոհ ձգել իր յաճախորդները՝ դեղերու թարմութեամբ, դեղագրերու արագ և ճշգապահ պատրաստութեամբ, գներու չափաւորութեամբ և արուեստին խղճամիտ գործադրութեամբ։

ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆ.— Մաքրութիւն, ապանեխման դրութիւն և պարկեշտութիւն դեղարանին սկզբունք եղած են։

Բանակցած է Եւրոպական տան մը հետ՝ ամէն չաբթու պատուաստի թարմ քիւպեր բերել տալու։

* * *

Ամէն օր Դեղարան յաճախող Հայ և օտարազգի բժիշկներէն յիշենք մասնաւորաբար հանրածանօթ ԲԺԻՇԿ ԱԼԼԱՀՎԷՐՏԻ ԷՖ.՝ որ ամէն Գ. Երկ. և Շբ. օրեր ժամը 8—11 իրեն դիմող հիւանդները կը դարմանէ իրեն ծանօթ փորձառութեամբ և մասնագիտութեամբ, դեղարանին մասնաւոր դարմանասրահը։

Առանձնարոյժ Վրամշապուհ էֆ. Թաշճեան եւս ամէն առաւօտ մինչեւ ժամը 5 սոյն Դեղարանը կը գտնուի և ակռայի հիւանդութիւնները կը դարմանէ, պատրաստելով նաև արհեստական նուրբ ակռաներ։

ԴԵՂԱՐԱՆԸ ՈՒՆԻ ՆԱԵԻ ԴԻՇԵՐԱՑԻՆ ՍՊԱՍ

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԹԻՒՐՔԻՑԷ

Սիրքէճիտէ քեսին (Էճզախանէի Թիւրքիյէ) եէվմը քիւչտրնատա պէրի կէօսթէրտիյի ինթիզամ վէ էտվիյէսինին խալիսիյէթ վէ էվվէնիյէթիյէէրիմիլին էն միւքէմմէլ էճզախանէլէրինէ նիւմունէի իմթիսալ օլատագ պիր մէրթէպէի քիմլը իհրազ էյլէմիշ տրը։

Մէզբիւր էճզախանէնին ֆուգարայը մէճճանէն պագտրմագ, իլաճ վէրմէք, թալէպ իտիլէն մանալլէրէ վէ գազազէտէլէրէ վագթ վէ զէմանըյլա հէզագ ատրպպա վէ միւթէխասսիսին եէթիշտիրմէք և կիպի միւսլիմը էնամ օլան խրատմաթը ինսանիյէթքարանէսի նազարը ազգաթա ալընուր իսէ ՆԱԼԲԱԱ էֆ.Նին մէնֆաաթընատա զիյատ հէմէնինէ խրտէթ զայրէթ էյլէտիկի քէնտիլիկինտէն թային իտէր։ Հէր զէման օլտուղը կիպի պու քէրրէ տախի էճզախանէտէ թէհարրէթ վէ նէզաֆէթէէ ագրանընա ֆայդա վէ ճիտտէն թագտիրէ լայզգ պիր տէրէճէտ թաատիլաթը միւհիմմէ իհրա իտիլմիշ վէ զաթէն մէվճուտ ինթիզամ վէ միւքէմմէլիյէթ պու քէրրէ պիր գաթ տահա թէզայիրտ ինթիզարտր։

Պունատան պայգա էճզախանէտէքի թահլիլիանէսինի տախի Լիոն տարիւֆինունը թրպիսինտէ Թահսիլ իթմիշ օլան մէշհիրը քիմիակիրատատան իզգ. Ահմէտ Հիւսէյին պէյ էֆ.Նին եէտը իգթիսատրընա թէվմի էյլէեիյինտէքի իսապէթինի ճիտտէն թագտիր էյլէրիզ։

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԹԻՒՐՔԻՑԷՃԷ ՄԻԻՏԱՎԻՄ ՀԷԶԱԳԸ ԱԹԸՊՊԱ

ԹՈՒՐՂՕԹԻ ԷՖ.— (Էմրազը տախիլիյէ, թէնսսիլիյէ էֆրէնճիյէ) հէր կիւն էօյլէնատէն սոնրա։

Բարիզ Տարիլֆիւնունը բրպպիսինճտէն տիպղմալը ՎԱԼԱՆԹԻՆ ՆԱԼԲԱԱ. — (Էմրազը ումումիյէ, զիւքիւր, իւնաս, աթֆալ) Սապատատան էօյլէյէ գատար էճզախանէտէ. էօյլէտէն ագշամա գատար Պէյօղլունտա Քիւչիւք Բարմագ գարուտա 1 Նօ. մուայէնէխանէսինտէ խասթա գապուլ իտէր։= Տիմիքրատի էֆ. Սարիսիս. — (Էմրազը տախիլիյէ, ճիլտիյէ, էֆրէնճիյէ) Ճուտատա վէ բազարտան մատատա հէր սապահ վէ ագշամ։

ԱՐԴՈՒԶԱՐԴԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԳՐԻԳՈՐ ՄԱԶՄԱՆԵԱՆ

Այն ամէն փափկաճաշակ և չոր, տիկինները և օրիորդները, որոնք կը փնտռեն ճաշակի յարմար և վերջին նորաձեւութիւններուն համաձայն կանիթիրներ, պուռսէ, տանթէլ, ժապաւ սեղմիրան, հովանոց, գուլպայ և առաջնակարգ Ֆապրիքներու հոտեղէններ և ուրիշ ամէն տեսակ նորաձեւութեան նիւթեր գտնել, ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ, պէտք է դիմեն՝

Մեծ Շուկայ, Գալփուճճիլար, թիւ 56

ԿԻՒԼԻՒՕՐԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՈՍԿԻ ՄԻՏԱԼ, ԲԱՐԻԶ 1900

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ-ՔԱՐՄԷԼ ԸՆԿ.

ԱՆԱՐԱՏ ԳԻՆԻՆԵՐ ԵՒ ՔՕՆԵԱՔՆԵՐ

ՌԻՇՕՆ-ԼԸ-ՍԻՕՆԻ (Պաղեստին) մեծ մառանցներէն

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ. — ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ԵՒ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

Ղալաթիոյ Քարափը, Սիրէ Ֆրանսէզ, թիւ 145—147

Բարիզի բժշկ. կաճառին բրոֆէսէօր Ժ. ԲՈՒՇԷԻ
Պոռտոյի գիտական կաճառէն Բրօֆ. ԿԱՅՕՆԻ
Համպուրկի քաղաքապետութեան քիմիագէտ Ս. Է. ՆՕՌԻ և այլ նշանաւոր գիտուններու վկայութեամբ,

ՄԵՐ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ԵՆ

ԲՆԱԿԱՆ, ՕԳՏԱԿԱՐ ԵՒ ԴԱՐՄԱՆՈՂ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԵԼ

ՎԱՃԱՌԱՆԻՇԻՆ

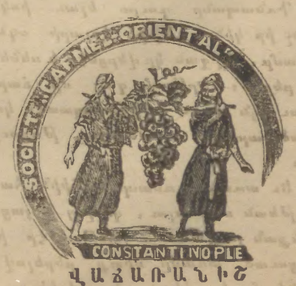

ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ